

308466

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2. } చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 27 వ తేది మంగళవారము } No. 23
 సంపుటము. ౨. } రాక్షసనామ సంవత్సర అధిక వైశాఖ మాస శుక్ల త్రయోదశి ౧౩. } సంచిక ౨౩

గృహనిర్మాణములో అవసరమైన
 ప్రయత్నము తగ్గి నుండును.
శ్రేష్ఠమానులు.

గృహము నిర్మించుటలో ముఖ్యమైన ఖర్చుకలపయే. అట్టి కలపకొనుటయందు కొంచెము జాగ్రత్తగా నుండిన చాలాభాగము కలదు. వేయేల, మాడగ గృహమునకు కావలసిన రంగనాను శ్రేష్ఠ కలప చిన్నకిటికీలనుంచి దూలములవరకు పనికివచ్చు అన్నిరకములు; కమ్ములు, వానములు, బల్లలు, దూలములు, పెద్దమానులు, చతురగా దొరకును.

ఆర్. య్. ఆర్. బటన్సు.

స్త్రీలుమార్కు పలకలు. రీఫరబద్దులు మొదలుగాగల వన్ని మరియితర మార్కుల పయన్న మద్రాసు ధరలకంటె తక్కువ. లెజవాడ, లెనాలి, బందరు గుంటూరు, బాపట్ల తాలూకాలు విజాము రాజ్యములో కొన్ని తాలూకానున్న మద్రాసుకంటె కాకినాడ, సామిపట్నము; రయిలపాట్లలు తక్కువ. కావలసినవారు యిట్లు వ్రాయుడు.

అచంట ను బౌరాయుడుగారు.

కంట్రాక్టర్లు, కలపవర్తకులు, కాకినాడ.

అద్భుతమైన ధరలు

కొద్దిరోజులవరకు మాత్రమే

వేసవికాలమునకు తగిన శ్రేష్ఠమైన ఇంగ్లీషు ట్రౌజర్స్ మద్రాసులో నైసుగా తయారైన వర్తలు 1 వ రకం వెల 1-కి రు 1-0-0. 2 వ రకం 1-కి రు 0-14-0 3 వ రకం 1-కి రు 0-12-0. బనియనులు 1 వ రకం 1-కి రు 0-6-0. 2 వ రకం 1-కి రు 0-5-0. 3 వ రకం 1-కి రు 0-4-0. 4 వ రకం 1-కి రు 0-3-6. ఒకపర్యాయము 3 కి తక్కువ

అంపబడవు.

నె 200 రు నెప్ట్యూక్ కలము బంగారుపాళితో రు 1-8-0
 నె 210 రు నెప్ట్యూక్ కలము " 8-4-0
 బ్లాక్ బర్డ్ పాంట్స్ కలము బంగారు పాళితో 3-4-0
 పీ కాక్ పాంట్స్ కలము 2-8-0

అనేకయితర పాక్ టెక్ కలములు సరసముగా దొరకును.

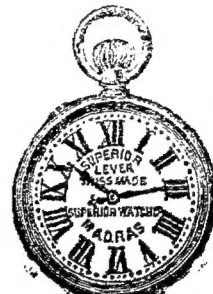
మద్రాసు స్టోర్సు సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ

15 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

సుపీరియరు లీవరు జ్యూయల్స్ వాచ్.

గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము దేహముమీద మా కంటె పెట్టె ఎట్టవేసిగానో మునిగింప బడియుండును. ఇది చూచుటకందమై తలభగమును, దస్తు ఫ్రాక్ అను గ్లాసు దోమునగలిగి మొరటుపనులకు దగి యుండును. పెట్టెమూత లోభాగమున గ్యారంటీ చీటి అతికించియుండును. సీమనుండి మాత్ర తయారయ్యెదబడి వచ్చినది. కాన నెవరియొద్దనుచిక్కదు. ఒరిగొక్కరును తీయుదురను తలంపుతో తక్కువ వెలనుంచి మి. కచాల కాలము పనిచేయునట్టి, వ్వల్పు ధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున దెలియును. ఇది కఠినక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నవి. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు.

సుపీరియర్ వాచ్ కంటెని,

పోస్టుబాక్సు నెం 167, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

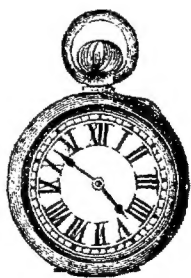
ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభముగ భాషలో తగిన పటములతో కథనమైవచ్చును గును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు రమారమి 600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0. (పోస్టేజీతో సహా) ప్రవేశ రుసుము లేదు. సంవత్సరముచందా నుండుగ స్వీకరింపబడును.

కలమునాడు: - గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

చింతాగిరీపేట, మదరాసు ఆర్. వాసుదేవు.

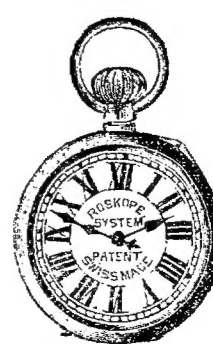
రాక్షసనామ సం॥ బహుమతి.

యిదివరకు వెళ్ళునవె, కమ్ముచుండిన పాకెట్ గడియారమును యీసంవత్సర బహుమతికై ఈ మాసాంతములోగ గొనువారికి 1-12-0లకునిచ్చెదము త్వర పడుడు. వి. పి. ఖర్చులు శేరు.

రాన్ కోప్ లీవరు

జ్యూ వెల్లు గడియారము.

గ్యారంటీ 5 సం॥ లు ఇక్క బడును. గొలుసుతో ధర 2-4-0 ఇది మొరటుపని కుపయోగమైనది. రెండుప్రక్కలను అద్దముగలను. చక్రముల ప్రతి రంధ్రములకు కెంపులు చెక్కియుండును. వేయేల ఈలాటి గడియారము ఇంతతక్కువ ధరకు దొరకదు. దీనికి సమమగునవిఇంకొ కటిలేదు.

ఎం. యం స్వామి అండు కంటెని,

44 సంబులయ్యబడి, మదరాసు

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదిసంచిక! సంవత్సరాదిసంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదిసంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ నైస్యసేవ, ప్రాచీనతీచి, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహమ్మదు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము నంతయును కలనరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత మిక్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, రుస్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పోక్షకారణములు; 3 యుద్ధ వ్యూహములు, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల నైస్యబలము, నాకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5 దుర్భలగల్గి నిర్మాణము వాటిపటములు; 6 నానారాజ్యముల నైస్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నాకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెన్సయాళ్ళతీయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశ్రేష్ఠులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కిమాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ ననులుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను లడయగోరువా రిప్పటినుండియను (చందాదారులును కానివారును) దరిఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ వచ్చును.

దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

నీ హత్య *

[సాక్షి నిరంకరత్వము]

నృసింహ ప్రకాశరావు

కాలము గడిచినప్పుడు, భార్యదండ కన్నకడు నే విధమున యనురాగమును జనింపలేదు. వారి తోడుగా రావువు లాంటికి నెక్కువారు లేరుమనటచే, కావ్యము మిక్కిలి దుర్లభమయ్యెను. క్రమముగా పాశ్చత్యు రావుల పాలయెను. దినదినము రావువుల విప్లవము నందయు ననే విడిచి, తోడియులయింటికి బోయి తిరుగువ్యాధియు కేగుచేరని తిరిగి యింటికిబోవుమనెను. ఇట్లు కొన్ని దినములు గడవినపిమ్మట, పాశ్చత్యుయు తిరుగువాడను విడవాడి, రావువుయింట కాలక్షేపము చేయుచు, వంటచేయుననుట, ప్రకరించుచుండెను. తనస్వభవమును విడవాడి, శ్రీ కలంకాపై, లోకాంతమైకమైకతాపర్యము నామె కోలు పోయినది. శ్రీలవ పాలితత్వమే కోరూపము. అట్టిదారిని స్వలాభముకై పురుషుడు వారింది, శ్రీభోగినిపాలానకు చున్నాడు. పురుషాధమ! నీకన్నెలును, చిన్నెలును, నెవ్వ రెటుంగిది! నాయచేసి శ్రీని మోసపుచ్చుచున్నావు. ఇట్లు మోసపుచ్చినవాడవు, చేసినమోసమునకే మైకప్రతిఫలమునందించుచున్నావా? లేదు. తనయక్కరతీరినంతనే, శ్రీనెంతనీచ ముగానాతడు చూచునో! తానేశ్రీనాశనమునకు కారణమని యెరింగియు, నామెదిక్కులేకున్న కాలముననే మైన పురుషుడు సహాయమును చేయుచున్నాడా? శ్రీహత్య యనిన జేతున్నది! శ్రీలవ ప్రాణపదమైన పాలితత్వ మును తన మాయచే వారింది పురుషుడు శ్రీహంతకుడై యున్నవాడు. శ్రీహత్యయనిన శ్రీని కథింప నవసరములేదు. పాశ్చత్యున సహకారములేదు. పాశ్చత్యుని కాలముననే శ్రీని కథింప నవసరములేదు. పాశ్చత్యుని కాలముననే శ్రీని కథింప నవసరములేదు. పాశ్చత్యుని కాలముననే శ్రీని కథింప నవసరములేదు.

ఇట్లు నాలుగు మాసములు గడచెను. ఇరుగుపొరుగున నున్న యమ్మలక్కలును, పురుషులు నైతము వీరి యవధానము నహింపలేక పోయిరి. పాశ్చత్యునారయింటికిగోచిన శృణ ప్రాయముగా వారామెను చూడజొచ్చిరి. ఇట్లుండగా నామెను తనయింటికి తీసికొని పోయెను.

భద్రయ్య తరభాగ్యును బుట్టింటికించి, తానాగ్రామ మున కెన్నడు నరుగలేదు, తానుదొంగముననున్న గ్రామము నందే, కాపురమును జేయుచుండెను. రావువులు నైతము, తన యత్తవారిగ్రామమున కప్పడప్ప డేగుచు, తన దుర్లభమున నెప్పటికన్న హెచ్చుగా ప్రకరించుచుండెను. ఇట్లొకరిన్ని దినములేగినతర్వాత భద్రయ్య కిట్లు దెవ్వరో యాతనిదురవసథు సహింపలేకవారిభార్య దుర్లభుడైన నెరింగించుచు తనసాయమును వెల్లడింపకయే యొకలేఖకు వ్రాసెను. భద్రయ్య యాయుశ ములనెల్ల గ్రహించి, రోమదండవ్యాధుననుడై, యత్తవారికి తనభాగ్యును తత్తులపై పంపకలయునని యుత్తమునై నుత్త రము వ్రాయవొడగెను. వార లాతనియుత్తరములకు విసుగు జెంది, యెట్టకేల కామెను తిరిగి భద్రయ్యుడనెరిగిరి.

భద్రయ్యసంగతి లోకము కంతవిశదముగా వెలియెను. నిమ్మలగణముగా నమాయడమగు బ్రాహ్మణవారము, భార్య దుర్లభుడనై కల్లపాలగునని వారసుకొనుచుండే కాని, ఈతనిదగ్గరనులే, ఈమె నీటిని నడవిపొయిజేసెనని వారు దలంపలేకపోయారు. తొలుముగా లోకాభిప్రాయములు వంద నార్చుచుండుకావు. లోమలు పలుకాదును. స్వాభిలాషలకు జేర్చుకొనుటకు, రుకుతము యిచ్చాపునప్పటి కొలదిని అభి ప్రాయములను కట్టికొనుచుండును. అంతయేకాని వారలకు న్యాయాన్యాయ వివక్షలతో భరిలేదు. పాశ్చత్యు దుర్లభు యు పొలగుట ముఖ్యకారణములు, భద్రయ్యయొక్క నైర్లక్ష్యము, స్వాభిలాష, స్వకీయలాభాన్వేషణ, స్వభావ నైర్లభ్యము, రామకన్యాయుక్తము, ముద్రపము, దుష్ట స్వభావము, నీచసంభవమునైయున్నది తుదకప్రసంగముతో పడెమి? నామెకాగ్రము భద్రయ్యుడు, పాశ్చత్యుయు సతి పతులేకాని, కథావలకు నుండవలసిన యశోవ్యయ, భార్య భద్రయ్యుడనెరిగిన సఖ్యక, గృహధిపతుల కుండవలసిన గౌర వము, శ్రీనివసపుల కుండవలసిన నయములును లేకయే యిన్యులను స్వహరించుచుండెడి. ఇట్టి దుష్టసత్వములయందు, లోకములు, లోకమున, ప్రకృతియుగూడ రుద్రకైకొలది దోషముచుండుట స్వభావ వివక్షము కానేరదు.

* ద్వితీయ ప్రకరణము ఏప్రిల్ ౧౭వ తేదిని ప్రచురించబడెను.

నిమ్మలగణముగా భద్రయ్య భార్యచేయు మోసమును గ్రహింపజాలకున్నాడనియు, నెట్లును వారలసంసారమును వాగుచేయునలయునను సుదృశ్యముతో, తననాయము నెరిం గింపబడెన యానంద్యులైంతయును వారి బాధకు లొకకొంత మంది దెలియజేసిరి. భద్రయ్య యాయుత్తరమును గల యంత ములనెల్ల గాగ్గిత్రతోబరికిలింది యాని నాయంతములనెల్ల నమ్ముచాలక తన కనపట్టలేకపోయెట్లు వ్రాసియుండవచ్చునని నాతడనుకొనెను. తన కెల్లవిషయముల నెంతయో ప్రయాస పడి నెరకేర్చుచున్న గాగువు లింతదర్లభమును నొసర్చు ననిన నాతడు నమ్మలేక పోయెను. ఎంతటిదర్లభుడైనను లోక మును మోసముచేయు మార్గములేకపోలేదు. తియ్యని మాట లుండినను జవాకప్రతి జేయజాలినవేష ముండినను, మోసపు బుద్ధి విరాఘాటముగా పరి జేయవచ్చును.

ఇంతలో తిరిగి పాశ్చత్యు యత్తవారింటి కరుదెంచి తన భార్యపునడవడిని విస్మయముగా బ్రయోగించుచుండెను. తనకు మున్నందియున్న యుత్తరమునందలి యంతము లిప్పటికి భద్రయ్య కనుభవనీధము లాయెను. మున్నాతడెంత నిర్లక్ష్య ముగా భార్యను కామచుండెనో దానికంటె పదిరెట్లు నేను చూడ జొచ్చెను. దినదినము భద్రయ్య పాశ్చత్యును తిట్టుచు కొట్టుచు తన చూడయున్నట్లు వెళ్లగక్కుచుండెను కొన్ని దినములకు, తన దుర్లభము భద్రయ్య వెలిసినవని యామె గ్రహింపజాలలేకాని, విశేషాభరము లేక పోవుటచే, భార్య ముకన్న నెక్కు డనుమానాస్పదముగా ప్రకరింపజొచ్చెను. ఆమె తల్లికూడ తిరిగి వాగ్ధామమున కరుదెంచి, కూతురునకు ప్రోత్సాహదాయించి వర్తించుచు, మాతానుత లిన్యులను భద్రయ్యుడై తమ కతులను సాధింప బ్రయత్నించుచుండెరి.

లోకమునకెల్ల బహిరంగ రహస్యమైన తన వ్యాపారము భూమిపైతిగా సాగదని కాబోలు తోడియెల్లరిబిలిచి, తన యింటనాతడు సంసారముతోనుండ వచ్చుననియు, నైసందిన నెంతయో ప్రయాసపడవలయు ననియు రావువులు సలహా నొసగెను. కాని యానాటికి భద్రయ్యకా యాసంగతులై విశ దముగా దెలిసియుండుటచే నాతడా సలహాను నిరాకరించెను.

క్రిరేవులైన సి. వి. రంగనాథం
శాస్త్రియరుగారు

వీరిని గుఱించిన కొన్ని విశేషాంశములు.
ఈరంగనాథంశాస్త్రిగారు ఇప్పుడు మదరాసు ప్రా లోక్తలో న్యాయమూర్తిగ వివరిగాంచుచుండు సి. వి. కమార స్వామిశాస్త్రిగారి పితామహులు. వీరినిగుఱించి యీక్రింది విశేషాంశములు తెలియరచ్చుచున్నది.

* వీరు ఒకప్పుడు ప్రాలోక్తలో ఇక్బల్ ప్రెటర్ (తత్వసా చేయువారు) గ పరిచేయుచుండిరి. ఆకాలమున నొకతటి న్యాయమూర్తి హోలాచేగారు ప్రాలోక్తనెవక్ విచారణకు నియో గింపబడి, విచారణకుగిరియమండగా, బి.వి.గ వివాదుక చవిలివాడికా తడిపాత్రను దొంగిలించిన దావా విచారణకు వచ్చెను. వివాదుకుడు (పిల్లల) తన భార్యని న్యాయ మూర్తిగారు శాస్త్రిగారికిగిరి. శాస్త్రియరుచే మొక్కలకు నెద్దకడుపు వేస్తుంటే శాస్త్రిగారు విశదపడిరి నెద్ద కడుపు గలిగియుండుటకలననే ఆచేవుడు దొంగతనము నడ్డగింప లేకపోయెనని న్యాయమూర్తిగారు నడువగా, ఆస్థానమున లైలిని (క్రైస్తవకేదగంధము) గారి, (కాన్ చిన్నము) గారి యుండియున్నను దొంగతనము చారింపబడి యుండవల దని శాస్త్రిగారు వెంటనే ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

* సుప్రసిద్ధిగాంచిన విల్సన్ సర్కసుకువెనెవా రీసగర మున వచ్చి తమప్రదర్శనలతో ప్రజల నానందపరచు చుండిరి. ఒకచాలి శాస్త్రిగారు రాప్రదర్శనమునకు వెల్లియుండిరి; ఆలోజుననే పోలీసుడిటికమిషనుకు క్యాప్టెన్ హమ్మింగు గారును అప్రదర్శనమునకు వెల్లియుండిరి. శాస్త్రిగారు గుఱువు స్వాగతిలో కడుసమర్థులని ఆడిటిటికమిషనుగా రెటుకుదురు; కాట్టి, వారు శాస్త్రిగారిని (సర్కసుకువెనె) ప్రాప్రయిట రగు విల్సన్ గారికి పరచయముచేయించి, గుఱువు స్వాగతియందు వారికిగల సామర్థ్యాంతరమును ప్రాప్రయిటరుగారికి శ్రుత పుచిరి అరబ్బిగుఱువునెక్కి ప్రదర్శనరంగస్థలమున స్వాగి చేసెదరామని ప్రాప్రయిటరుగారు శాస్త్రిగారికిగిరి. వారం దులకు సమ్యుతిండిరి. విల్సన్ గారు లోపలికివెల్లి యొకగుఱువు మును తెచ్చిరి. అది సకించుచు నొక్కవో నిలువక ఎరువు ను వారంగస్థలమున దటునిటు తిరుగుచుండెను. కాని,

శాస్త్రిగారు చిరునవ్వుతో నాగుఱువును గదికి కెక్కి మను పట్టు కొని, యెగిరి గుఱువునుదా మార్చుండిరి. శాస్త్రిగారిని తన మీద నెక్కిచున్నవో, ఎక్కిచున్నవో యనుసందేహము కలుగునటుల వర్తించుచుండిన ఆ హాయము శాస్త్రిగారు తన మీద నెక్కినవెంటనే చాల అరిగిపోయెను; ఎరుదుట మానెను; రంగస్థలమున తిన్నగ చుట్టుచుండెను. ప్రదర్శనమునకు దయ చేసియుండిన ప్రేక్షకులు. (విరోపియములు సహా,) కంపెనీ ప్రాప్రయిటరు విల్సన్ గారు వీరందరను ఆశ్చర్య ముగ్గులైరి. నాలుగైదు చుట్టు చుట్టిరి పిమ్మట శాస్త్రిగారు స్వాగి గలిపి గుఱువునుదానుండి నిగిరి. ప్రేక్షకులు శాస్త్రి గారి నవరిమితమునభివందించిరి. సర్కసుకువెనె ప్రాప్రయి టరు విల్సన్ గారును శాస్త్రిగారును మాస్త సంతోషము (షేక్ హాండు) గావించితటి “విల్సన్ గారు! కావ్య స్వభా వముగల గుఱువును తాము దేవోదయదరిని తలచి యుండిరి. తుదకు వెంపుకు పిల్లి నొకటిని తెచ్చితి” రని శాస్త్రిగారు నడిచిరి. ప్రేక్షకు లెల్లరు పక్కన నవిరి.

* * *
శాస్త్రిగారు లోక సాయంకాలము గుఱువు బండిలో వీదికి వెళ్లుచుండిరి. పటపటని గుఱువులుడుగల శబ్దమువినెను ఏమాయని తిరిగి చూచిరి. ఒక తేడి (పిల్లి) యొక్క యుండిన బండికి కట్టబడిన గుఱువులు తమ బలముకొలది కడునేరముగ తారు మారుగ పరుగెత్తుచుండెను. శాస్త్రిగారు తటాకున తమ బండి నుండి నిగి రోడ్డున ఆ బండి కడ్డముగ నిలుబడి కెక్కలులను గట్టిగపట్టుకొని కొంతవడి వారి (గుఱువులు) తోడ పరుగెత్తి తుదకు వారి నాపిరి. ఆపిల్లి బండినుండిగిరి, తనప్రాణమును గాపాడిన శాస్త్రిగారికి తన కృతజ్ఞతను తెలిసెను. ఆపిల్లి చిన్నకంపెనీ భాగస్థులలో నొక్కరగు ఎయిక్కిగారిభార్య. ఆయన తన కృతజ్ఞతను తెలుపుచు భింపించగా, శాస్త్రిగారు నేను వారినిని నిర్వర్తించితి నేగాని విశేష చేమియు చేయలేక. నాకు వందనము లర్పించి నాయందు కృతజ్ఞతమాపుటకు కాగ ణము గాన నునిరి.

* * *
శాస్త్రిగారు నొక్కనాడు హోబాద్ ప్రభుత్వగారిని చూడబోయియున్నను దేవాన్యాయామకమును సంభా పించుటకుల తటస్థింపెను. బలముచేయుటకు మిప్రదర్శనము లలో నొక్కవాడి చూడబోయెననియు నరే. గవర్నరుగారు (హోబాద్ ప్రభుత్వగారు) తెలియజేయగా, మిక్కిలెనెక్కిలెరి గారిని ఎయిడికాల్ గు లెట్టు వాడి గార్లు లో బలి పు ని ర ప్పించునటుల శాస్త్రిగారు గవర్నరుగారిని ప్రార్థిం చిరి. వారు దయచేయగానే, శాస్త్రిగారు కుడికాలుముందు గను, ఎడమకాలువెనుకగను ఉంచుకొని నిలుబడి “నన్నెవ్వ రైన సర్వఅంగుళముమారుమునకు త్రోయునుమాతమని పాతము పలికిరి. ఒక్కరివెనుకనొక్కరుగ ప్రయత్నించిరిగాని ఎవ్వ రును పాలికఅంగుళముమారుమునకు శాస్త్రిగారిని త్రోయ జాలకపోయిరి. గవర్నరుగా రాశ్చర్యముగ్గులైరి. తా మెటు లింతబలిష్ఠులు కాగలిగితిరిగి గవర్నరుగారు శాస్త్రిగారి నడిగిరి ప్రకృతిభగ్యమునకు లోబడి దేవాన్యాయామకధర్మి నవలంబించుటవలన నని శాస్త్రిగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

* * *
అప్పుడు అసిస్టాంటు ఆకంటూంటు జనరలుగ నుండిన డి. ల్యాగయ్య శాస్త్రిగారు రంగనాథ శాస్త్రిగారితో నొక నాడు మాటలాడు చుండగా, ల్యాగయ్య శాస్త్రిగారి పోలో హితుడు తనకు దేవాము జబ్బుగ నున్నందున, శాస్త్రిగారి తండ్రి తిని జరపించుటకు వుటియొక్కనిని పంపెదనని వారి (త్యాగయ్య గారి)కి తెలియపరచిరి. దీనిని వివగానే, రంగనాథ శాస్త్రిగారు ఆశాధమును తాను వెట్టిందు నటుల చెప్పి, మాటువాడు తమ మాట మేరకు త్యాగయ్య శాస్త్రి గారి యింటికివెళ్లి, శాధమును జరిపించిరి.

* * *
క్రిరేవులైన మొదటి సర్ సాలర్ జంగుగారు శాస్త్రి గారిని చూడగోరెను. నిర్దితకాలమునకు గలగ శాస్త్రిగారు సాలర్ జంగుగారియొద్ద కేగిరి. వారితోడ ఆంగ్లావలో సంభాషించుటకుమారుగ శాస్త్రిగారు చక్కని ఉడ్డభాషలో మాటలాడుట తుప్రకమించి సర్ సాలర్ జంగు గారిని ఆశ్చర్యాంబుధిము దోలలాడజేసిరి.

* * *
ఒక్క కంపెనీవారి హెడ్డాఫీసు బ్రాడ్వేలో నుండి నపుడు శాస్త్రిగారు చుట కొన్ని కమ్మపువకు కొనుటకు వెళ్లిరి. అప్పు డచ్చట మదరాసు లాద్దరివమ్ గ్రేగా రుండిరి. శాస్త్రిగారు హీబ్రూగ్రంథముల నుండి లైలిని వివయ మైన

యంతెలుగు గుడింటి దేవస్థానములో సంభాషించిరి. బిషప్ గారు సంభాషించి కాశ్మీరమునకు విద్యావంతులగు భారతీయులు భారతదేశమునకు అనుకూలములగు ఆధారము లని నడిచిరి.

* * * * *
కాశ్మీరమునకు పుట్టుకొనిన రెండవ జడ్జిగనుండి. ఒక నీడరాలు, ధర్మము మాత్రము కోల్పోయెను. మరొక పేదటికమునకు బాధపడినవచ్చెను. పిదప ఆయన. దోపియ మొదలయినవానిని విక్రయించి వారిని కాపాడుచుండెను. అట్టిదశలో కాశ్మీర యంతెలుగుగ నియతకపోయెను. ఇంటి యజమానుడు దానిని తెచ్చెను. కాశ్మీరగారి కోర్టులో విచారణ. ప్రతివాది తనదిదలతోడ కోర్టుకు వెళ్లెను. కాశ్మీరగారు చూచి; నితిగతుల నారగి; నిక్కము నెఱిగి; మరునాటికి వాయినాడెరి. కాని ఆ మరునాడు కోర్టుకు వెళ్లగానే కాశ్మీరగారు నైయంటు మొత్తమును ద్విభాషిచేతికిచ్చి; దాని నాశ్మీర పక్షమున కోర్టులో చెల్లించివచ్చెను. ఆతడట్లే చేసెను. కోర్టు గూడెను. కేసు విచారణకు పిలువబడెను. వాదిప్రతివాదులు హాజరయి. ప్రతి వాది నైకమును కోర్టులో చెల్లించెను. నీవు నెల్లప్పుడును వచ్చునని కాశ్మీరగారు హాజరి తెలిపిరి. వాదిప్రతివాదు లిరువురు కోర్టు వదలివెళ్లెను మార్గమున నీ విప్పుడిచ్చినటులు మునుపే యెల్ల యిచ్చియున్నాడని వాది ప్రతి వాది నడిగిరి. నీవు చెల్లించలేదు. నాకు తెలియదని ప్రతివాది చెప్పెను. పిమ్మట వాత కోర్టులో నైకమును పుచ్చుకొనినపు డు దాని నెవరు చెల్లించిరని యడుగగా, న్యాయయూర్తిగారు చెల్లించిరని తెలిసెను. దీని నెఱిగిన వెంటనే ప్రతివాది, పిల్లల తోసహా, సాయంకాలమునంత న్యాయస్థానముచేరే వేది యుండెను. కాశ్మీరగారు 5 గంటలకు బయటవచ్చినపుడు వారందరూ సాగిలబడి మొక్కిరి.

* * * * *
కీర్తికేసులైన కేశవచంద్రనేకగారు బ్రహ్మసమాజోద్యమమునుగురించి ప్రసంగించుచు నింగ్లాండు మున్నగుప్రదేశములకు వెళ్లియుండి కలకత్తాకు తిరిగిపోవుచు, మార్గమధ్యమున మదరాసుచేరిరి. ఇచ్చటి పౌరులపార్సీస్ నంగీకరించి నేకగారు పచ్చయప్పకాశీజిలో ప్రసంగించిరి. ఆప్రసంగంతయున ప్రాసంగికునకు వందనముల నుపహాసించుటకు కోరబడగా, కాశ్మీరగారు చేయుటకుమార్గ కేశవచంద్రు నానింగనము చేసికొని ముడిదెను. సభ్యులెల్లరు నవ్వసాగిరి.

* * * * *
కీర్తికేసులైన ఎవ్వరప్రభువుగారు ప్రిన్స్ ఆఫ్ వెల్సు హోదాలో నీనగరమునకు దయచేసినపుడు బకింగ్హాముప్రభువు (డ్యూక్) గారు రానుపురముప్రేక్షించెంత కాశ్మీరగారిని రాకొమానునకు పరిచయముచేయించిరి. ఇతర భారతీయప్రముఖులు శ్రీవారితో నాంగ్లభాషయందు సంభాషించిరి. కాని, శ్రీవారి కాయురారోగ్యశ్రేయములను, సుఖప్రయాణమును గోరుచు కాశ్మీరగారు ఫ్రెంచిభాషలో సంభాషించిరి. రాకొమాను డచ్చెరువొంది మందస్మితవదనారవిందుడాయెను.

స్థానిక వార్తలు

౨౨-వ తేది బుధవారము.

శ్రీ గంధిదంపతులకు తోడువిందు, అడయారు సా. ౬-౦
బోస్టులు నోటీసు.-రాయపేట పోస్టాఫీసు, తంతి యాఫీసులు మేనెల 1-న తొలిఖ మొదలు రాయపేట పీటర్సు కోడ్డు 2,813 నెంబర్లకు భవనమున నుండును.

“అట్ హోం”:-గంధిదంపతుల గౌరవార్థము శేపుసాయంకాలము 6 గంటలకు అడయారు ధియోసాఫిక్ సంఘభవనమున అనివిసాంటు దొరసానిగారు “అట్ హోం” విందు జరిగెను.

“కీవా” నావ:- వాతావరణసిథి అనుకూలముగ తేనెందున, “కీవా” అనునావ కలకత్తాశేపునదలుటకు ఆలస్య మేర్పడును. ఈనావ మే 3 తేది సోమవారముదయము 6 గంటలకు చెన్నపురి చేరవచ్చును.

శాస్త్ర విచార సభ, మైలాపూరు:- మైలాపూరు పడమటి మాడపీధి 6E-వ నెంబర్లకు (కృష్ణ విలాస) భవనమున మే నెల 1-న తేది శనివారము సాయంకాలము 6-15 కు మరూగజేశ కాశ్మీరయగారు ఈశ్వర కృష్ణకారి కలను గురించి ప్రసంగింతురు.

ప్రభువుగారి కొక విన్నవము:- ఈ నెల తే 28 దివి నాగూరులో గా. అమావదేతవీరుకక్కాయగారి యాజమాన్యము క్రింద మహమ్మదీయ విద్యా సంఘము వారు నభగూడి యుగము ముగియు ౪౪వ పోర్టిజి ప్రభువు గారిని వైస్రాయిగ సంచలయింపని శ్రీ రాజ చక్రవర్తి గారి కొక విన్నవము పంపుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

సంఘ సమావేశము:- సుదరాసు లాక్ష్మయ్య అసోసియేషన్ అను సంఘమువారు మొన్న సాయంకాలము 4 గంటలకు వెంకటాచలం నెట్టిపీధి నెం 1 ను భవనమున సంఘసమావేశోత్సవము జరిపిరి. కొంతసేపు సరససల్లాపములతో ప్రార్థనపుచ్చి, గాననినోదములతో మతీకొంతప్రార్థన గడిపి, యసాహరములకు స్వీకరించిరి.

పిల్లచావు:- యెల్లాలపేటలో నొక హైందవవిన్న వాడు 9 ఏడ్లవాడు కడదిన ఆదివారము పగలు 11 గంటలకు యిల్లువదలెను. వాడుకప్రకారము కొత్తవాల్ చావడిలో తొడియొద్దకు వెల్లియుండునని తల్లి తెలుచెను. కాని, సాయంకాల ముగిసప్పటికి ముక్కాలపేటలోని ఆనియప్పక తెప్పకుళం అను గుంటలో నాచిన్న వానిశవము తేలెను.

శ్రీచటరాజ భక్తజనసభ:- ఈసభయొక్క వార్షికోత్సవము ఎల్లూరి గురువారము మొదలు శనివారము దనుక మూడురోజులు పవ్యయప్పహోదా జరుగును. మొదటి రోజున న్యాయమూర్తి శేషగిరి అయ్యగారు చేర్మక; అని విసాంటు దొరసానిగారు ‘పాతకాలములో మతవిద్వత్తలపుట’ అను విషయమును గురించి ప్రసంగింతురు. రెండవరోజున న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారు చేర్మక; బి.పి. వాడియోగారు ‘దేశీయజీవితాంక్తి’ అనుటనుగురించి ప్రసంగింతురు. మూడవరోజున గా. రావుబహద్దరు నరసింహేశ్వర శర్మగారు చేర్మక; ఎస్. కష్టస్వామి అయ్యగారు మతవిషయమై ప్రసంగింతురు.

ఆంధ్రముహూవసరభ.

ఆంధ్రముహూవసరభ ఆంధ్రులచిరమనోరథము. పుట్టక పుట్టికబిడ్డవలెనే యిది యాంధ్రులకు గన్నులచంద మాను. ఈచందమాను శుక్లపక్షచంద్రునివలె దివిసాభివృద్ధి నొందుచున్నది. ఇది కళంకములేని చందమాను. ఆంధ్రముహూజనుల హృదయకోశములందు శేయంబవళ్ళు వెలయుచున్న చందమాను. కువలయానందంబు నిచ్చుచందమాను. కాబట్టి యాంధ్రులందఱియుహూవసరభముచేసి జయప్రదముగా జరిపించుగోరుమన్నాము. బాబట్టిగా మొట్ట మొదట నీసభ సమావేశ మైనప్పుడు సభాదివములలో మంచిగాడ్పులుపీదినను లెక్కనేయక మాపియున్నామామ దెజవాడలోహోయర కుంభవృష్టిగా వృష ము కురియుచున్నప్పటికిని చీలమండలోతు నీళ్లలో నిలిచి బాణపరంపరచేత దెబ్బలుతినుచున్న నుహూయోధులవలె చెక్కుచెదరక చిత్తచాంచల్యముకొందక వెనుకంజయిడక స్తంభములవలె నిలిచి తీర్థాంజులు చేయించిన నాటి మహోత్సవము విశాఖపట్టణమునగూడ నాంధ్రముహూజనులు మాపుదురుగాక అని దేశమాతపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

జ్వరములకుమందురుద్రాక్షతీర్థము.

మాపురవాసులైన మ|| రా|| శ్రీ శరీరల్లి సాంబశివరావు గారు జ్వరములు, ముఖ్యముగా మహూచిక జ్వరములు రుద్రాక్ష తీర్థము నేనించిన యెడల వివారింపవనియు తా మిదిగొక నీకుల కిచ్చియుండిరనియు తాకోపకారమగుటచేనది ప్రకటింప ముఖ్యుల గోరిమి రాత్రిచేత నాలుగురుద్రాక్షులు అరసాలెక్కుతోనేసి మాతవెట్టియొంది తెల్లవారతరువాత జ్వరపీడితుడైనతోగి ఆజుమును 2-3 ఉద్ధరిణులు పుచ్చుకొనలెను దానివల్ల జ్వరము నివారణమగును. ఈలాగే ఉదయమునగూడ రుద్రాక్షులు జలముతోనేసి ఆజులను సాయంకాలము పుచ్చుకొనవచ్చును. అని దేశ మాత పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

పచ్చకర్పూరము	వెల	కులం 1-కి	0-2-0
కుంకుమ పువ్వు	"	"	2-0-0
గోరోజము	"	"	5-8-0
కస్తూరి	"	"	80-0-0

6, అమృతాంజనండిపో తంబుశెట్టిపీధి, మదరాసు.

Wanted.

కావలెను.

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతికాశాకా గ్రామమునందును ఆంధ్రపత్రిక పత్రమున ఏజెంట్లుగావలసి యున్నారు. కావున వారివారి దరఖాస్తులను ఈ నెల 31 వ తేదీవోపుగ పత్రికా కార్యస్థానమునకు పంప వేమచున్నాము.

పత్రికాధికారి.

కావలెను

నమ్మకమైట్టియు క్రొత్తహుస్సులతో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు శ్రద్ధాస ఏజెంటును, జిల్లా ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇయ్యబడును. వైగా అలవెప్పులుకూడ ఇయ్యబడును పనిచేయు సమర్థతనత్వగర్వనము కలిగినట్లు సర్టిఫికేటులుండవలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇష్ట మున్నవారు వెంటనే ఈదిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వి. యస్. రంగను,

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

81-ఏ. శేరుపీధి, తిరువల్లిక్కేటి, చెన్నపట్టణము.

మదరాసు కార్పొరేషన్.

నోటీసు.

సైన్సు వర్క్కు డిపార్టుమెంటు.

నీటిపనుల శాఖ-నీటిపారుదలను ఆపుట.

1915 సంవత్సరం 29 ఏప్రియలు, గురువారము మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొదలు సాయంత్రము 4 గంటలవరకు, ఈక్రింద పేర్కొనబడిన భాగములయందు మంచినీటి పారుదల నాపి వేయబడును.

1. తిరువల్లిక్కేటి
2. రాయపేట
3. నుంగంబాకం
4. ఎగ్గూరు
5. కీళ్ పాకం
6. పరశువాకం
7. వెద్దమెట్టు సహా వేపేరి
8. చూళ
9. పెరంబూరు (దక్షిణము)
10. జాట్టిలపుక
11. రాయపురము (దక్షిణము)
12. చింతాద్రిపేట
13. మైలాపూరు, తేనాంపేట. అడయారు సహా మైలాపూరు.

ఆరు గంటల కాలమునకు సరిపోదగి నంత నీటిని సమకూర్చుకొని నిలువ యుంచుకొనుటకు ఈభాగము లందలి మహాజనులు హెచ్చరింపబడుచున్నారు.

ఈపై నిర్ణయింపబడిన కాలము లోపలపనులు పూర్తిచేయుటకు సర్వప్రయత్నములుచేయబడును. తలంపబడని యిక్కట్లు లేవయిన నొకవేళి సంభవించినచో, యంతకన్న నెక్కుమకాలము సయితము పట్టవచ్చును.

రిప్పబిల్లింగ్స్) జె.సి మొహాని, ఐ.సి ఎస్.
26 ఏప్రిల్ 1915.) ప్రసిడెంటు.

ಜಂತುಹಿಂಸಾ ನಿವಾರಣಾಭಿಲಾಷಿ.

చెన్నరాష్ట్రీయ సభ.

మానసియులగు గాభుజవాద్దగు .2. కేశవపిళ్లగారు హిందూమత కిటులవాసి:-

“దేవీయహుజనసభా ప్రాంతము నిబంధనల ప్రకారము ప్రతిసభను నియోజక సంఘములు చాలమితముగ నున్న రానున్న రాష్ట్రీయ సభకు వెళ్తున్నది రాగలరని ఎల్లవాడను కోరదగియున్నది.

చక్కని ఆశీర్వాదమును లేనివారికి నెల్లూరువాని యాత్రతత్వము దుస్సహముగనే యుండవచ్చును గాని ఇట్టి వేసవిలో ప్రయాణముచేయుట వలన కలుగు శ్రమసంతయును నెల్లూరువాని యాదరణచేతనల మనము మరచిపోయెదము. విద్యార్థులగువారి కందరికిగూడ సభకును బాధ్యతలను మాతృభూమికినేరచేయగోరువారి కందరికిగూడదక్షిణాఫ్రికా కలవరము స్పష్టముగ గోచరించుచు ధ్యమపరిత్యాజ్యముని నూచించుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా కలవరములన మనము నేర్చు కొనినగుపాత్ర మేమి? భారతీయులగుమనమోసామ్రాజ్యమునన సమానపాదసత్వము గలవారమనియు సామ్రాజ్యాధీనమగు స్వరాజ్యమునకర్హులమనియు దాద్ర్యమునకు పాలుపడినదెన్నానా పరపటి బాధాకరములకు వెళ్తున్నట్లు దౌర్జన్యములకు కలుగుగ చేయబడిన సామర్య సుధర్మములయే మనము విధియని గ్రహించిన ప్రజాసేవకుల మనియు రాజనీతిజ్ఞులమనియు మనము పరిగణింప బడవలయునని మనమందరము నొందెదము. బాపటయే దేశసేవను చేయువలయుననుగదయే యాపాత్రము. అట్టిపాత్రులకు ప్రతినిధులగు మనము చెప్పటకును చేయుటకును మనకుగల హక్కును మనము సిరపరప వలెను గాన నందుకును మనము కొనుగట్టల యను రాగమునకు పాత్రులమగు కొకవర్గము. ఈవర్గము ప్రభుత్వాధికారివర్గము వారుగూర్చి రిఫరెన్సు కార్యముల యుత్తమ భావమును వారుగ్రహించి వానికి వశమై తమ నిరంతర నిరూహ్యభావములను వదలునట్లు వారిని నిర్బంధించుటకొక వంకను మనము నాలుపడవలసియున్నది.

కాన ప్రత్యేక విషయములట్టి మహాసభలలో చర్చింపబడుటకు ప్రాప్తాహమును బడయుటలని నేను తలంచెదను. “ప్రతినిధులు వాడునకంగీకరింపనిచో సంఖ్యబలమున వారిని జయము చేసికొనుదు. అందుచేతను ద్రవిడులును శాంతభావముతో వేడ్కొనవలెను”. అని యొక ఆంగ్లరాష్ట్రాధిపతిని పట్టుదలతో వ్రాసిన వ్యాసమునచదువక మానసోత్సాహమంతయును మందగించినది. ఆంగ్లద్రావిడులగు మనము మనప్రజలకుతగిన స్థానము నింకను ఆర్జింపవలసియున్నది. మనము భయమును కలసి పనిచేయుచున్నను గూడ మనయభిప్రాయములను వినునట్లు చేయుటయైన నిప్పటికింకను సాధ్యపడలేదు. ప్రజలకు సంబంధించిన స్వల్పవిషయముల నైనవారు స్వతంత్రముగ నిర్వహించుకొనుట కింకను స్వాతంత్ర్యము కలుగలేదు. గ్రామములలో సాంఘిక భావాభివృద్ధికి కొద్దిపాటు సౌకర్యమైనను మనకు లభించలేదు. అందరికీరకు నెవ్వరు శ్రమపడుచున్నారో అందరికి నెవ్వరు ధనము చేకూర్చుచున్నారో ప్రభుత్వమునకు మూలాధారు లెవ్వరో అట్టివారిని గూర్చి ప్రభుత్వోద్యోగి తనయభిప్రాయము నింకను మార్పుకొనియుండలేదు.

ఈప్రత్యేక రాష్ట్రీయసభ వలన నాకర్షింపబడిన వృద్ధులును యౌవకులును గూడ సందులకు తగినకాల మింకను రాలేదను విషయమును గమనించి యుండలేదు. హాస్తింజిప్రభుత్వమును ప్రసన్నమగు తమలేఖించుచు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ సభ జనమును గూర్చి వ్రాసిన విషయముల వలన వీరాకర్షింపబడినదే ప్రత్యేక స్వాతంత్ర్యములతో ద్రావిడులకు చొరరాని ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ తమకు కావలెనని యాశించువారైరి. కాకినాడలోని ఫితాపురము రాజాగారి కళాశాలకు ప్రధానాధికారిగానున్న ఆర్. వెంకటరత్నమునాయుడు ఎం. ఏ. గారి హితోపదేశమును వీరుగమనింపదుగును. మనప్రజలకువాణివృద్ధిని కలిగించుటకీవాయుడుగా కొకటిరెండుపురుషాంతరములుగా విశేషముగపరిచేయుచున్నాడు. వీతిబలమునకును దైవవిశ్వాసమునకును వీరికన్న సభకులనిచెప్పదగినవారిదేశమున నితరులెవ్వరులేరు. కాన నాయుడుగారిసంగిన సుపక్వమగు హితోపదేశమును యుక్తియుక్తముకాదని త్రోసివేయుటపాడిగాను. కళాశాలాధిపమున నాయుడుగారిసంగిన యువవ్యాసమున నిటుల నివిషయమున నుడివిరి.

“ఆంధ్రరాష్ట్రీయ విషయమున ఖాడితముగ నే నెట్టియభిప్రాయమును తెలుపజాలనుగాని అట్టి ప్రత్యేక పాలనమును బడయుటకు మన ముద్దులగుచువరకును అట్టి యవసరము కలిగినదను

వృత్తాంతములు

వైఖానస సాతశాల:- శ్రీవైఖానస సాతశాలను గూర్చి గత ఏప్రిల్ 15 తేదీ, 22 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ప్రచురింపబడిన యంశములను చదివితిరి. అందు చర్చించబడిన యంశములన్నియు సంతోష దాయకములు గనున్నవి. రెండవ సభయును అతిశ్రేష్ఠములలో జరిపించుటకును పాతశాల స్థాపించుటకును శ్రీమహాసాచార్య ప్రభుత్వముగల పెద్దలు పూర్తింపబడుచున్నారని వినవంతం పౌఢక సాధి కృష్ణమహర్షులవారు వ్రాసినభాగున నాయుడట్టి సమర్థత లేకున్నను శక్తివంతవారే తోడ్పడగలనని విన్నవించుచున్నాను. అని వైయాకరణ, రాంధిపా|| కృష్ణమహర్షులు ప్రస్తుతము తిరుపతినుండి వ్రాయుచున్నారు.

రైల్వే స్టేషను రోడ్డు:- “రైల్వే స్టేషనుండి స్టోక్ హౌస్ వేటు నబాయి వేటుకు పోవువారు ప్రస్తుతము కడుప్రయాసపడుచున్నారు. ఊరియట్టినుండు రోడ్డుగూడ పోవలసి యుండుటవలన మిక్కిలి బాధగా నున్నది. ఇటీవలన ఇద్దరుయగ్గురు చనువుల కాత్రోవనుండే దెబ్బలు తగిలి గాయములు తగిలించి. నగ్గు వోరి పోయింది. కాబట్టి ఇట్టి తంటాలకు నివారణచేయుటకు ప్రస్తుతము రైల్వే స్టేషను దక్షిణపార్శ్వము రోడ్డువేసి స్టోక్ హౌస్ వేటు బజారుకుపోవు రస్తాలోకివీస జనులకందరకు మిక్కిలి సౌఖ్యముగానుండును. కొద్దిరోజులక్రిందట “పురపాలన సంఘము” వారిక తీర్మానముకూడ రోడ్డువేయనట్లు చేసియుండిరి. ప్రస్తుతపు చేర్పుక గారైనను సదకు కార్యమును నెరవేర్చుదురు అని కోరుచున్నాము” అని నెల్లూరునుండి యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీరసాతనైవేద్యమాజము:- మాపు ప్రకభాండా గారపక్షమున జిహ్వాపవత్రకము మహాజనులకందజేయ బ్ర. శ్రీవరంగల్ పురపాలకులగు ముద్దిగొండ శంకరాచార్యులవారు 21-0-0 ల గ్రంథములు, ఏలూరుపురపాలకులు బ్ర. శ్రీ కాళినాధుని వీరమల్లప్పగారి 30-0-0 ల గ్రంథములు, శ్రీయంతకాళినాధుని నాగేశ్వర శాస్త్రిగారు 15 రూప్యముల విలువగల తమయాంధ్రదేశిక ప్రతికము, వాసిపాదము 15 రూప్యముల గ్రంథములను ముద్దిగొండ శంకరాచార్యులవారు చూపి నందుల కెంతయు నారలకు కృతిజ్ఞులము. నేటికి 300 గ్రంథ రాజములచేతను 4 పుత్రులచేతను 20 మంది చందాదారులచేతను జ్ఞానామృతము నెడజల్ల “పక్ష” మాస” మహాజనసభలచేతను మాభాండాగారము దినదినము 15 గురు ప్రేక్షకుల నాకర్షింపుచున్నదని చెప్పుటకెంతయు సంతోష దాయకము అని ఈమని నుండి ముద్దిగొండ కోటయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

విషయము స్థిరపడువరకును ఈనెడ పుట్టిన మనము నిలిపి యుంచి చాల కాలము గడచిన పిమ్మట చర్చింపదగునని నుడివెదకు. మనకు ప్రస్తుతమున ముఖ్యమగు విషయము విద్యా విషయము. ఈరాష్ట్రీయలోనున్న వారందరికన్న సాంధ్య యువకులు విద్యావిషయమున జేతక బడియుండుటకు కారణము విద్యులన కలుగు లాభములను వారు పూర్తిగా గుర్తింపక పోవుటయే (హిందూ పత్రిక 20-4-1915) నిశ్చయముగ దృవిడులకు సాంధ్యులకును అయ్యులకును అయ్యుం గారు లకును ద్రావిడులగు రావు శిలకు అయ్యులకు లకు అయ్యుం గాన్ల కొక వంతును ఆంధ్రులకుపంతుళ్లకును రావులకొక వంతును బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణీకులకును హిందవులకును మహమ్మదీయులకును తంజావూరు ప్రజలకును గోదావరినుండలవాసులకును విరోధకారణములుకలవు మనస్తావూరున్నవి. ఈనెట్లు, లేక పోలేదు. అన్నికారణమునుగ్రహణంపాదగమే. వీటికీ కారణముగాని మనము వీనిని తిరుకకు వెళ్లిరహ్యముననే జరుపవలయును. మనమందరము నైకమత్యమునకలిగి కలసిమెలసిపని చేసికార్యనిధిని బడచవలయునని మహమ్మదీయసంఘమువారు గూడగ్రహించి యున్నారు. ఇదివరకే యనామక మైమున్న దేశీయులనాట్యులు కా శస్త్రము నన ధోగ తిపాలు చేసి దేశపరిపాలనమునందు ప్రజలవాక్యముల నినుమంతయైక రెక్కనే యక మననోరు నొకుటకు దక్షిణగి బృందమునకు మరెయ్యక సాధనమును గూడ మనము సమకూర్చుకొనలేదు.

ఆంధ్రులును ద్రవిడులును సర్వవిషయముల యందును పరస్పర సంబంధమును గలిగియున్నారు. కాన వారిలో వారు వివాదకారణములను కలిగించుకొని పరులకు సంశయము కలిగించరాదు. ప్రభుత్వ జాతీయక కొంతవరకైన గౌరవింపబడుటకు ఆంధ్ర ద్రావిడులు సన్నాధమును సహకారభావమును కలిగి కొంత పౌరుషమును సంపాదించవలసి యున్నది. ప్రత్యేక సంఘముల నభివృద్ధి నొందజాలని నిరుపయోగులగు తూ. నాడు తప్ప ఎవరట్టి వారికభివృద్ధిని కలుగ చేసెదరు”

కొర్టు వ్యవహారములు

మదరాసు హైకోర్టు
(న్యాయమూర్తులు సదాశివయ్యగారు సైన్ సరు గారు.)
శివగిరి సంస్థానము.

ఈసంస్థానముమీద తనకులహక్కును స్థిరపఱుట కయి యొకడు తెచ్చియుండు అసల్ వ్యాజ్యము పరిష్కరింపబడునంతవరకుంకము ఆ సంస్థానకార్యములను నిర్వహించుట కొక దీనివరును నేయించుటకు తూర్పువడి నబ్బట్టి గాన ఉత్తరు వొసగిరి. ఈయడ త్రువుమీద జేసుకటిజమించారుగారి తల్లియగు వాణిగారిచే హైకోర్టుకు అప్పిలుచేయబడెను. ఈ యప్పిలు సుదర్శనమున కక్షివారు తిరువైపులవారి యిష్టము ననుసరించి న్యాయమూర్తులు ఆరాణిగానిని సీకరుగ నేయించి యామెకు నెలకు వేయిరూపాయలు ఆలెకా సానగబడుటకు ఉత్తరువు చేసిరి.

గోదావరి పెద్దపురం డిస్ట్రిక్టు మునసులుగారి కోర్టు.
కుక్కను చంపినందులకు దావా.

కడచిననెల 16-న తారీఖున అనగా, తెనుగు సంవత్సరాదిపాడు స్తీడరు ఏ. వెంకటరాయయ్యగారి కుక్కను అచ్చటి ఎ. ఇ. ఎల్. మిమక్ హైన్సులు (ప్రికాసిపా లగు వైపు గారు కుపాకితో కాల్చి చంపిరి. అందువలన కందరూపాయలు నష్టపరిహారము కోరుచు స్తీడరుగారు దొరగారిమీద దావా తెచ్చిరి. తన కుక్క చాల నెమ్మదియైనదనియు, ఎవ్వరిగారి బాధించునదికాదనియు వాది విన్నవించి యందులకై సాక్షులను విచారించి తనవాదమును స్థిరపరచెను. కుక్కగయ్యగి దనియు, ప్రజలమీదపడి కఠినబోవు స్వభావము గలదనియు ప్రతివాది విన్నవించుకొని సాక్షులతో తనవాదమును రూపింపలేకపోయెను. ఇదంతయు న్యాయవాదులు, తనత పరచిన వాదప్రతివాదములను విని పర్యాలోచించి డిస్ట్రిక్టు మునసులుగారు కోర్టుఖర్చులకును 20 రూపాయలు సమ్మతి పరిహారమునకును వాది కనుకూలముగ నుత్తరు వొసగిరి.

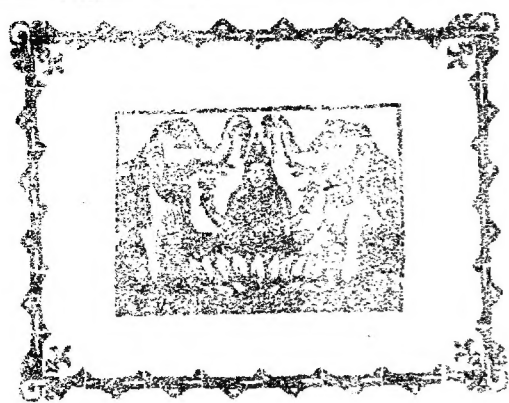
పాలీసు కొర్టులు
ఎన్నూరు.

కక్కిలుగారిమీదదావా. మదరాసు హైకోర్టుకక్కిలు ఎం. ఆర్. నుందరమయ్యగారు సీమలో హైకోర్టుకువి మకామట సాక్ష్యమునగుటకు నియోగింపబడి యచటికి వెళ్లియుండగా, జమాఖర్చు చార్జర్డుబాంకు మదరాసుకాళిలో తనకు లెక్కయున్నదని చెప్పి, యచ్చట (సీమలో) వాడ్ ఆఫీసువారియొద్ద 250 సరకుల విప్పించుకొనిరి. విచారించగా, మదరాసుకాళిలో వారిలెక్క యేమియులేదని యేర్పడెను. అందుమీద ఆకక్కిలుగారిచే దావాతేబడెను. కక్కిలుగారి నివాసము తెలియకుండెను. కాని, యిటీవల వారే పాలీసుకోర్టుకు జరి హాజరు; జామీనుమీద నడలబడి దావా విచారణకు వచ్చెను. బంకువారిపక్షమున ఆస్పాక గారున, నుందరమయ్యగారిపక్షమున వకీలుకుప్పరావుగారు వాదించిరి. గ్రంథముఇంగ్లండులో జరిగినందున స్టేటు సెక్రెటరీగారియుత్తరువులేదని మేజిస్ట్రేటుగా రీదావావిచారణకు పూనుకొనరాదని కుప్పరావుగా రాతేసింది. స్టేటు సెక్రెటరీగారి యుత్తరువులేదని ఆస్పాకగారు వాదించిరి. ఇరువైపుల వాదములను మేజిస్ట్రేటుగారు విని, మేనెల రెండవతారీఖునా డీవిషయమై తీర్పు చెప్పెననరి.

రై నెక సులేక నే తిరువల్లిశిక్కిలో నల్లమంతు నమ్మి నందులకు చార్జికాబడిన సిద్దికీ హాసక్ అను మహమ్మదీయు నకు మేజిస్ట్రేటుగారు 50 రూపాయలు జరిమానానిధించి, చెల్లించనిచో, రెండు నెలల కఠికెత్తు నిర్ణయించిరి.

బార్జిటువుక్
ఈనెల తే 20 దినాడు కొందరు కూలీలకు కలతకలిగెను. ఆసందర్భమున మనుసామి యనుకూలివాడు ఆరుముంగ అను కూలివాని కడుపుమీద పిడికెత్తి గుడ్డకు, తల్లెలముగ వాడు చచ్చెను. మనుసామిచార్జి చేయబడెను. మేజిస్ట్రేటు గారు వానికి పదిరూపాయలు జరిమానానిధించిరి.

ప్రముఖాంధ్రలోక గ్రంథమాల:- సంవత్సరాది పండుగనాడు ఏలూరులో స్థాపింపబడెను. ఈగ్రంథమాల నుండి సంవత్సరాంతము నుజుప్యేదేరిది నికరాదాయమున నగ్ధాంశము బీదపిల్లల విద్యా సౌకర్యంపరచవలెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-నవంబరు 27-వ తేది

మంగళవారము.

ఆంధ్రోద్యమ సమస్య.

ఈ సమస్యను రాష్ట్రీయ సమావేశము తెలుగుమంగలగు స్థానిక జరుగనుండుటచేత నైనను దత్తమండలములలో చేరుకొని తద్దేశము లును ప్రస్తుత మచ్చట నాయకులును యుండు నరన ప్రముఖులు ఆంధ్రోద్యమమును గురించి తమ తమ యభిప్రాయముల నిచ్చుచుండుటకు మనము సంతసింపవలసియున్నాము. కర్నూలు జిల్లానుండి యొకరు ప్రాసిన విషయమును విమర్శించుచు నిడి వరకే వ్రాసితిమి. వారు ఆంధ్రోద్యమమే నుష్టోద్యమమని ఖండించివైచిరి. తదుద్యమనాయకులను మాత్ర ముగిరితిని కారవించిరి. నేటికినము మరి యొకచోట గా కేవలపిల్లగారు ఆంగ్లపత్రికలలో నొక్కదానికి వ్రాసిన కేఖయొక్క భాషాంతరీకరణము ప్రకటించుచున్నాము. పిల్లగారి నెరుగని యాంధ్రుడు లేడు. వారిని కారవంపని దక్షిణ హిందూస్థానమువా కొక్కరును నుండదు. వారు ప్రజాహితమునకు స్వతంత్ర దృష్టితోడయు కార్య జాలమును ప్రకటింపనివారును గానరారు. ఇట్టి గా కేవలపిల్లగారికి ఆంధ్రోద్యమము పట్లవ్యతిరేక భావమున్నదని మేము నమ్మజాలము. మాకు తెలిసినంతవరకు వారీయద్యమము ఆదర్శముగా సరియైనదనియే యొప్పుకొనినవారని కూడ సాహసింది చెప్పగలము. వారిలేఖయందును వారెచ్చటను ఆంధ్రోద్యమమును నిరసించు ప్రయత్నము చేయలేదు. అయినను బహుకాలముగా కార్య పరత్వము నందే దృష్టియుంచి మూలాధారములగు తత్త్వముల యొక్క బలము నొకకొంత విస్మృతిచే నాలోచి ప నందున, వెంటనే కలుగవచ్చునని వారు జంకుచుండు స్వల్పములగున ననుకూలములకు వెరచివ్యతిరేకాభిప్రాయము నొక్కరితిగా సూచించి నారని తోచుచున్నది. అయిన జాత్యుపజాతుల యుద్ధ రణమునకు నేర్పడిన యుద్యమముల నిట్టి చూపున జూచుట గా కేవలపిల్లగారికి వారికి నుచితముగాదు. భార్య సాహసములకు బేరందిన వీరే ఇందులోగల మేమును వాక్రువ్య వెనుదియు చుండుట యాశ్చర్యకరము. స్వల్పవ్యతిరేక భావ వ్రాసను విమర్శించిన రీతిని కను బరచుట ఇంత కంటె నెక్కువ విస్మయకరము. నిరీలేఖను విమర్శించి చూతము. అరచును, తెలుగువారును దైక్యముగా నుండియే యేమియుచేయ లేకున్నా రనుట. ఒక్కరు (క్రియతేజస్వీని సూర్యనారాయణరావుగారు) వ్రాసినరీతిని వేరుపడిన నేమి చేయ గలుగుచును పిల్లగారునుచున్నారు. వేరు పడుట పొట్టాడుటకని నల్లగారి సూర్యనారాయణ రావుగారు వ్రాసినది మేమును కొనజాలము. అభిప్రాయ భేదముండి తననుగుణముగా జాత్యభివృద్ధి కరణక జాతులు కొంత ప్రత్యేకముగా పని నడి పేరుపడుటకా లదు. అన్ని సభలకును

తల్లిదేవీయ మహాసభ యున్నదేకదా. ఆసమావేశమున నందర మొక్కటియే కానే. భేదాభిప్రాయ మున్నంతమాత్రాన, ఆంధ్రులును తమ మండలముననుత్పాహముతో కార్యములునుపుకొన్నండులకు సరిపాలును, నరవలనుండి కొంతపనికివేరు పడినంతమాత్రాన నాంధ్రులును, పరస్పరమునైరు లగుదురా? అచ్చటి నాయకులును నిచ్చటి నాయకులునంత బంధువులా? అంతపనికిమాలినవారా? నిజముగా మనము పైచూపునకు మాత్ర మైక్యముగానుండు నిప్పటికంటె నప్పుడెక్కువైక్యముగా నెక్కుడుబలముతో నెక్కుడు వికాసముతో పని చేయగలుగుదుము. ఇప్పుడుమనదృవి సంపూర్ణముగా ప్రజలధర్మని యని చెప్పుటకు వీలులేదు. భాషాధారముపై నేర్పడిన సంఘపు ధర్మని ఇప్పటికంటె నెన్నియో రెట్లు ప్రజలధర్మని గానుండక మానక. భాషావిభాగము లేనిది భాషాత్సాహము జనింపదు. అంతచేత నాంధ్రులు వేరుగాపనిచేయవలయునని హైందవజాతిని బలవంతముచేయవలెనని యర్థముగాని పిల్లగారు తలచునట్లు బలహీన మొర్చవలెనని యర్థము గాదు. మన దేశమున ననేకభాష లుండుటయే నిజము. ఏకభాష త్వరలో రాదనుటయు సిద్ధము. ఆంగ్ల మేకభాష యగుట తలపింప దనుటయు నెప్పుకొనవలసినదే. ప్రజాభివృద్ధి ప్రజాభిప్రాయములు సమకూరవలెనన్న దేశ భాషలు తప్పకరణ్యము లేదనుటయు నిక్కమే. ఇట్టి పరిస్థితులలో దేశభాషాప్రాముఖ్యమే జాత్యభివృద్ధికి బునాది. రాజ్యాంగమువారు ఆయాభాగములలో నాయా భాషకు నట్టి ప్రాముఖ్య మిచ్చి విభాగము లేర్పరచినగాని యది చేయలేదు. వంగభాష మహాస్మతాదేశ్యయం యుండుటకు దాని ఏకరాష్ట్రీయతయే కారణము. అందుని వంగదేశ జాలయ సరవలుగాని యాంధ్రులుగాని శత్రులుగా చూచుచుండుట లేదే. అచ్చట లేనివైర మిచ్చట నేల రావలెనో పిల్లగారిలోచింపవలసియున్నాదు. ఇక పిల్లగారు హిందూ ప్రభువును నాగ్ధానము చేసిన రాష్ట్రీయ స్వాంత్ర్యవిషయమును దడవుట యు ననుకూలముగా గన్పట్టదు. ఆంధ్రరాష్ట్రోత్పకులు చాల ముండు పడినదచుచున్నారయి అరవలు ఆక్రమించుకొన నుండు శక్తిబలములు తమకు ప్రత్యేక రాష్ట్రమున నబ్బుకని యాశపడుచున్నారనియు వ్రాయుట గూడ తమ వాదమునకు బలముగాదోచదు. ఉద్యోగములు, పదవులు ఇరుపక్షములవారి యందును కొందర తలంపులతో లేవని నిష్కర్మగా చెప్పజాలము. అనివలిప్పుడు ఆంధ్రదేశముననేమి రాజధానిలోనేమి యుత్తమోద్యోగములలో నుండి పదవులననుభవించుటంజేసి నట్టిపదవులు తగునేమోయనుస్వపరత్వమువారియందును, అట్టి పదవులు మనకు గావచ్చుచు గదా యను స్వపరత్వము ఆంధ్రులలోను ప్రారంభదశయందు కొంతవఱకు నుండివచ్చుచు. మొత్తము మీద ఇది బహుస్వల్ప విషయము. దీనివలన కలుగు వైషమ్య మంతో కాలముండజరదు. ఉండబోదుగా కేవలపిల్లగారు ఇప్పటికే ప్రభుత్వాధికారములకై తమిళులు, తెలుగులు, అయ్యరులు, అయ్యంగారులు, పంతులు, రావుజీలు, బ్రాహ్మణులు, అబ్రాహ్మణులు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు, ఇంజామూరి వారు, గోదావరి వారు నని విభేదము లున్నవనియు నీవిభేదములు పెంచరాదనియు నొకచోట వ్రాసిరి. తమిళులకు తెలుగులకు ప్రభుత్వాధికారములకై యిప్పుడే వైషమ్యము లున్నవని వీరే వ్రాసినారు గదా. ఆంధ్రోద్యమపక్షాలిక తెచ్చి పెట్టునదే నున్నది. ఈ వీరి వ్రాతయే యుద్యోగముల విషయమునుద్ర విషయముని తేల్చునుండ లేదా? ఒక వేళ మార్పు

గలగిన క్రమక్రమముగా నాంధ్రులకు ఆంధ్ర రాష్ట్రమున సహజముగానే యుద్యోగములెక్కువ యగుటచేతను ఆంగ్ల భాషాప్రాముఖ్యము తగ్గుట జలన సరవలకు ననుకూలములు ప్రాస్యము లగుటచేతను తప్పక ఇప్పటి వైషమ్యములును సద్భవ్యము లగు నని చెప్ప వీలుండ లేదా? మూల సూత్రములను విశమస్థింపక గా కేవల పిల్లగారి విషయము నెత్తికొనుట యంత యుపయోగకరము కాదు. ఇక రాష్ట్రీయ స్వాంత్ర్యము ప్రభువులిత్తురని యాంధ్రోద్య మోత్సాకులు ఆశపడు చున్నారనుట కొంతవరకు నిజమేయగుచు. హిందూ ప్రభువయ్యని డిక్టాచ్చివలనను, తరువాతికార్యములవలనను ఏహైందవుని హృదయమున నాశజనింపలేదో గా కేవలపిల్లగారు చెప్పగలరా? ఏక నాయాశతో మాత్ర ముంధ్రులు ప్రత్యేక రాష్ట్రము కొనుచుండ లేదనుట గ్రహింపదగినది. మనము స్వప్రయత్నముచే నర్హులుగాని దెన్నిదానము లైనను మనస్కృతనియ్య జాలవు. దానమిచ్చు నప్పటి కాయర్హత నందుటే దాతలకు కృత్యతమావుట. అట్టికృత్యతను జూపుటకును కృషిచేసి ప్రభువులు వాగ్ధానముచేసిన స్వాంత్ర్యములను సంపాదించుటకును నైయే యాంధ్ర నాయకు లాంధ్రోద్యమమును ప్రారంభించినారు. రాష్ట్రీయ స్వాంత్ర్య మొక్క దినమునకలు గునదికాదు. దానికై చేయు ప్రయత్నము పిల్లగారును కొనుగిరినట్టి వాగ్ధాన ప్రపంచమునకు తేరినదిగాదు. అదియే సంఘప్రాప్తము. సంఘోద్ధారకము. కావున గా కేవలపిల్లగారు మరల నీవిషయమును సావధానముగా నాలోచింతురనియు ఆంధ్రరాష్ట్రోత్సాహము సమావేశములోకి రాకూడదనుగు మాని యాంధ్రుల పరిధియుగ తామే దానిని తమ యభిప్రాయముచే బలపరతురనియు కొడుచున్నాడు. స్వజనలాభస్వములుపొడనూపుచోట, నవి కొన్నిపాటివేయెనను, కొంతతానునగుణముపైకు బుకుట సహజము గా, కేవలపిల్లగారు సాధారణముగా తానుసగుణము చూపువాడగు. ఈలేఖలో చూపలేదు. చూపబోకనియు మానస్వకము. అందులో మనదేశములోన యుజాతుల సమస్యచ్చించు నప్పుడు తాను సగుణమిరు నాలులకు తగదు. అత్యవసరోద్యమమును నకపుటకు శాంతియుతదార్ధ్యముండి తీరవలెను. ఇది కేవలపిల్లగారికికలదు. వా రాంధ్రసమస్యకు తోడ్పడికేని భాగ్యము. తోడ్పడకున్నచో మర యితరు నాయకులు శాంతముగను, దృఢముగను, నీ సమస్యను రాష్ట్రీయసమావేశమున ప్రతిపాదించి పనిచేతురుగాక యనినమ్మచున్నాము.

రాజోవు జూలై మాసమునుండి మానగరమున మియొక ప్రీతకళాశాల స్థాపించు కానున్నది. దాని కధికారులుపాదిరిలు. ప్రార్థకులు ఆర్థసంఖ్య లండనులోను ఆర్థసంఖ్య న్యూయార్క్లోను నుండురు. ఇచ్చట నొక కిమిటీ నేర్పరచి కార్యనిర్వహణ మొనరింతురు. ఈసూతన కళాశాలాధ్యక్షురాలు ముద్రాసునగరమునకు వచ్చి చేరినది. ఇది వరలో స్థాపితమయిన రాజకీయ ప్రీతకళాశాలలో నింటర్మీడియేటుమాత్రమే కలదు. సూతన కళాశాల పట్టపరీక్షకు/హాడ వసతు లేర్పరుచున్నది. ఇటీవల తెలిసిన సంగతులనుబట్టి పాదిరి లిట్టికళాశాల నుంచవలెనని బహుకాలముగా నాలోచించుచుండినట్లు తెలియుచున్నది బాలురకు నిప్పటి కైస్తవకళాశాల యెట్టులో అట్టులే బాలికలకు నీక్రొత్త కళాశాల యుపచరింపవలె యున్నదనుటకు సందేహములేదు. అట్టి యభివృద్ధి రానుండు కళాశాలకు కలుగుగాక యనియు కొరుచున్నాము.

TELEGRAMS.

BOMBAY, April 26.

The semi-final stage of the Aga Khan Hockey Tournament was reached to-night when the Lusitanians beat Byculla United after an exciting game by odd goals in three. The other semi final will be played to-morrow when the grant Medical College will play Jhansi. It is popularly expected that the winners of the latter match will win the final on Thursday.

DEAR

Captain Smith Appeals.

Rangoon, April 27.
An appeal was filed last evening in the Chief Court against the conviction and sentence of one day's simple imprisonment and a fine of Rs. 400 or three months imprisonment passed by the District Magistrate on Captain Smith on a charge of cheating Mrs. Grace Smith.

Enemy Subjects Sent to Bombay.

RANGOON, April 27.

Under orders of the Local Government the following European Turkish subjects had been placed on board the steamer "Ekma" bound for Calcutta to-day:—Haji Ebrahim Mahomed Effendi, Aneta Belibachsky and Mr. and Mrs. Menasche. They are being taken to Bombay where they will be made over to the Commissioner of Police who has instructions to send them to the nearest Turkish Port.

UNITED PRODUCE.

A Special U. P. Conference.

To Protest Against the Lord's Action,
And to Demand a Governor in Council.

ALLAHABAD, April 27.
It has been decided to hold in Allahabad on the 30th May a Special Provincial Conference to give public expression to the feeling of the Province against the recent action of the House of Lords in connection with the Executive Council and to demand a Governor in Council. A Committee representative of all districts of the province has been selected with the Hon. Pundit Madan Mohan Malaviya as Chairman to take in hand the necessary arrangements for the conference over which in all probability the Hon. Raja of Mahmudabad will be called to preside.

INDEX

The Lahore Dacoity Cases.

Trial before the Special Commissioners.
62 Accused Present in the Court.

The Lahore conspiracy case the first case in Lahore under the Defence of India Act of 1915 commenced in the local central jail on the 26th April 1915 at 10 a. m. before a Bench of Special Commissioners consisting of Major Irvine, Sessions Judge, Lahore, President Mr. Ellis, Sessions Judge Shahpur and Rai Bahadur Pandit Siva Narain, Advocate, Chief Court. The prosecution was conducted by Mr. Bevan Petman, Government Advocate assisted by Mr. Shaikh Tajud-din Kuraishi. The accused 81 in number of whom 62 were present in the Court, the remaining 19 being still at large, were represented by Messrs. Beechey, Raghunath Sahni, Labu Ram, Mukund Lal, Puri Dev, Raj Sahai, Hakimur. Rai Bishan Nath and Dr. Shujaud din and Alam, some of the Counsels having been directed by the Court to appeal on behalf of the accused who could not afford to engage a Counsel. The proceedings opened with the President reading out the following notifications and orders of Government:—(1) The Punjab Government Gazette notification No. 599 dated 15th April 1915 appointing Commissioners and fixing their jurisdiction as applying to the districts in the revenue divisions of Lahore and Jullundur, (2) an order by His Honour the Lieutenant-Governor directing the Commissioners to hold a Court in the Central Jail, Lahore, commencing from Monday the 26th April 1915. The Commissioners decided to hold their sittings for the present at any rate from 10 a. m. to 4 p. m. with a short interval for lunch, (3) an order under Section 558 C. P. C. by H. H. the Lieutenant-Governor directing that English shall be the language of the Court except for depositions of witnesses who may depose in Urdu or Punjabi at the Commissioners' discretion, (4) An order by the Local Government making over certain cases for trial to the Commissioner, (5) an order by the Local Government authorising Mr. Hare Scott, S. P. Lahore, to lodge the complaint and the sanction of the Government under Section 7 of Explosives Act. He also read out notification dated the 23rd April 1915 published in the "Punjab Government Gazette" about the report of the proceedings before the special Commissioners. Mr. Bevan Petman then opened the case with a lengthy statement which was not finished when the Court rose for the day.

Funjab Chief Court.

The Retired Chief Judge.

LAHORE, April 26.

Sir Alfred Kensington handed over the Chief Judgeship of the Punjab Chief Court to Sir Donald Johnstone on Monday morning. Sir Alfred and Lady Kensington left Lahore the same morning "en route" to England. There was a very large gathering of European and Indian friends at the station to bid the retired Chief Judge farewell. Among those present were the Lieutenant-Governor and Judges of the Chief Court, other members of the judiciary and representatives of the bar and the chief civil officials at present in Lahore.

The Special Tribunal at Multan.

Bhagalpur Dacoity Prisoners Acquitted.

MULTAN, April 26.

The Special Tribunal to-day delivered a unanimous decision discharging 123 accused in the Bhagalpur dacoity, the arson charge being eliminated.

Weather Report.

SIMLA, April 27.

Numerous dust and thunderstorms have occurred in the south and the northeast of the Peninsula and in the extreme North.

The Chief rainfall amounts are:—Tavoy, Cuttack one and half inches, Sonamarg Murree one, Peshawar Chitlang half, and Calingapatam two.

Temperature is higher than usual in Punjab and is low in the central Burma and the northeast of the Peninsula.

FORECAST : - A decrease of rainfall in the extreme north and on the north of Madras Coast.

దక్షిణాపై కాలానుసారము

యొక భారతాంగ నామణి.

ఒక పాశ్చాత్యవిద్యుషునితో.

శ్రీమతి కన్నూరి బాయి గారి గారితో నివాసము సహజము.

నేను శ్రీమతి కస్తూరి బాయి గారితో ముచ్చటించగోరుచున్నానని ఆమెకు (తెలిపాను) సంభాషణ యంత్రముగుండ నేరించిన నవకాళముగాక పిమ్మటనే మైసి కాన్సేన్యుని సాహసించి జార్జి టవునుకు బండినేక్కిపోతిరి. నాచేరుగల పత్రికకలమును (కార్డు) నేనామెకంటిరి. శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారు ఫలాహారముచేయుచున్నారనిపజుడుచెప్పెను “నేనొకగంట తాళి నులకచ్చిన మాడ వీలనునా? నావీడికి జార్జి టవును కడుదూరము మిగియు నిచటను సుష్ణముగాడ మెందని నేను మరల వస్త్రమాన మంప సాహసించితిరి. మరల పరిజనముచచ్చి మీరు మేడవైకి దనుచేయుడ నేను. మేడమీద నొకగదిలో నామె ఫలాహారమునువరకునుకూర్చుండవలసియుండు ననుకొనుచు నేను వైకిగిని. కానినన్ను తిన్నగద్ది జులగురిగారునుకస్తూరి బాయి గారును ఫలాహారము చేయబడున్నగదిలోనికి పరిజనముకొనిపోవుటవలన నే నన్నెప్పు నొందితిరి. నేను మాడచ్చిన యమాళాచితంప వెనుకబరిగిపోయిని నాకు విధితిగానుండెను. ఆమె పోవుచున్న స్త్రీలవలన గానులను ధరించియుండునో లేక స్త్రీల కట్టుకొనవలసినదియునుకు వచ్చుచున్న ప్రకృష్టాస్త్రీలవలె యింపుమారుకాదులగు కపోలములను గలిగి యాచామసుకు సూభరణమును ధరించి నీలవీతాంబర పరిధాన శోభి కయె యుండునో యని నే నుద్దామకొనుచుంటిని. కాని యామెనాని వీరినిగూడ వోలెయుండలేదు. నాయెటుల తనభర్తనగనను భూతలమున నే నూర్చుండి ఎదుట నొక ఫలభరితమగు పల్లెరమును పట్టుకొని భర్తతోడను మరి యొకమిత్రునితోడను కలసి ఫలాహారము చేయుచున్న ప్రాస్థశిరయు పొండుపదనయు కృతాంగియు నుమమూర్తియునగు నొకస్త్రీ ప్రకాశవంతములును శాంతకటాక్ష భాగురములును దళి సరిగల రెప్పలచే నొప్పునవియునగు నేలములనుగలిగి మేడవరపును ముంజేటుల వరకును శిరమునుకప్పిన యొక తెల్లని చొక్కాయల తొడుగుకొని మిగియుక తెల్లని చేలమును మేలిమునుగు వేసికొని కనబడుచుండి. ఆమెహస్తములవైను పొదములవైను పచ్చబొట్లు పొడుకునడకు. ఆమెరెండుగాజులనతప్ప మరి యేనగజను ధరింపలేదు. “కథావారు నందలి స్త్రీలందఱులతో వస్త్రధారణము చేయుచురని” నాతో నామెచెప్పెను. దక్షిణాఫ్రికాలోనున్న భారతాంగన లందఱును వారివారి దేశాచారము ననుసరించియే వస్త్రములను ధరింతురు. దక్షిణాఫ్రికాలోనున్న ద్రవిడదేశపుస్త్రీలు చెన్నపురాజధానితోని వారివలెనే మేలిమును సులేకుండ రవిలుచి. లనుమాత్రమే ధరింతురుగాని వారిలో కొందరు మేజోళ్లను బూట్సులను తొడుగుదురు. నేను వాళ్లన యాజ్ఞానుసారము లండనులో నున్న రిమాసుములను దక్షిణాఫ్రికాలో నున్న దప్పనునుగూడ మేజోళ్లను బూట్సులను తొడిగితిని “మిత్రముల తొడుగుట యంగికారముగ నుండెనా?”

“లేదులేదు, భరణిఖండములాని శ్రీమదలెనే బోల్తును
మనోగ్లును లేకుండ విడిపాదములతో నడచుటయే నాకంగీ
కారము” అని అమె చెప్పెను. మామిడిపండ్లుకూ,
ఎర్రయాసిలుపండ్లును అరటిపండ్లును లేవకొబ్బరికాయలును
పెద్దపెద్దపల్లెరములలో నమగ్నబడి యుండుటను నేను చూచి
లెని. “నేనును నాభర్తయును మూడుసంవత్సరములనుండి పం

దేవు పండ్లలోని గింజల పప్పులను మాత్రం
అమె నాకెరించి నాకొకఫలశకలమునొసఁ

“మీరకు ప్రతిభాగము చేయును:

గాక నాకుగూడ వాఫలశేకలముల నిల్వ
భుజించుటకు మీరెటుల సంకీకరించితి?

నేను దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్ళుటకు
బందములకు మూడువికారములనన్నిటిని వదలి

“అటులవచ్చి నేనుంటు మీకు కష్టములు

“అత్తను నాకు మొదట గణపాలకమ్మను
ననితమే పూర్వస్థులవలన కలిగిన క్రి
మందహాస మొనర్చుచు తన భ్రాతృవంక చూచెను
“మీరు మరల నింతకాలమున కోరికను ను వన
“మీన కొంతగానున దా?”

"లేదు లేదు. నేనాశ్రీకాళా నన్ను
 చాచారము ననుసరించియే ప్రవర్తించితి".
 "చేపెను" దక్షిణాశ్రీకాళాగూడ నేను నీ
 నిర్వర్తించుచుంటిని. దక్షిణాశ్రీకాళానన్ను
 నేతర కొంద రభాధ్యాయులుగను
 చేయుచుండిరిగాని మొత్తముమీద చాలమూల
 ములనే నిర్వర్తించుకొనుచుండిరి. అదేకముల
 సంరక్షణ) లను జీతము హెచ్చుగాదొరక
 దినకృత్యము జనుపుటకుహడ చాల వ్యయము
 భోజనగ్రామము నేర్పరచితిమి. అచట చేయ
 తోటలను కాయగూరలతోటలను
 ఆతోటలను పొలములను విడిచి
 చాలకష్టమునిపించినదని యామెనుడు
 కానవదనముతో నాతోటలాని వెదవెద దోన
 అనానకాయము పండుచుండెని యామెచెప్పు
 కారాగృహనివాసము.

మొదట గాను కారాగృహమునున్న ప్రదేశమున
నిలిచి అని సేనాదీనిని "నాకు చెలియను. నేను మొదటి
తేగిని" అని అనుమతినిచ్చెను. దేశోద్ధరణముకొరకు
కష్టములను నైరణిలో ననుభవించియుండెనుగాని,
సామయము నుస్వరము కడుచూరజాలిలో మా
యన్నను గంభీరవాగ్ధ్యరణితో మాటలాడు నామధ్య
దుడివలన నామెరాజ్యమునయినయెడలక గూర్చి యు
జాలదు. కానగంభీరము బాటలుకనెగించిరి. దక్షి
తనమునాను మాయాధర్మకాస్త్రముల ప్రకారము
చేతములో జరిగిన వివాహమును సక్రమవివాహములు
కావకపోవుటవలన 1911 వ సంవత్సరమున కన్యూబా
ము 80 వందల భారతాంగలము సాత్వికనిరోధముకొం
గ్గునామనకేగిరి. కారాగారముందామచేత కట్టుకుట్టుక
తోడివి, గమ్మును తోమికనుగుట మున్నగుపనులు చేయ
నేను మిగిలినప్పుడును మరియు నామె నాతో తన కాత్రి
మున కాట్టున నన్ని పండ్లను అవినీనానెయు దొరకున్న
యును దినమునకు చిటికెన కేలిలావుగల 8 అరటి పం
కొద్దిగ అవనానెయు మాత్రమె యిచ్చెడు వారనియును ఆ
వలన నా సస్వస్థతకలిగినదనియును చెప్పినప్పుడును నుకుమ
కేరయగు నామె దేశోద్ధరణముకొరక కైటి యిడుమల బడె
విచారమున జాలియును కలిగిన. నాకు 12 సంవత్సర
ప్రాయమున వివాహమైనది. 40 సంవత్సరములు కుటుంబ
యందైననన్న వారు నీవు మరల వివాహోన్మోగి యెద
సక్రమముగ వివాహితవై న గాని నీవి
నామె చెల్లదనియును నీవు ప్రతులకు హక్కు
లుగదనియును అవమానించిరి. అట్టియవమానము కలుగనున్న
దుత్తయిశ్రీ తవ్యతైవ కారాగృహమునకేగి యెన్ని బాము
నైన బడుటకు వెనుదీయుదురా? "అని అమె నుడివెను.
"చివరకు సాత్వికనిరోధులకే విజయముకలిగినది 1914-వ సం
వత్సరమున నాకాశమున రద్దుచేయబడినది." మరల నే నీ భర
ఖండమునకు రాగలుగుట నాకు సంతోషకరముగ నే యున్నది
నా కీ దేశము నూతనముగ కనబడుతులేదు. నా తలిదండ్రు
లిద్దరును మృతిచెందిరి. కాని నాబంధువులు చాలమంది క
నారులొనర్చారు. నాకు నలుగురు ప్రతులు కలర. వారిలో
నిద్దరు దక్షిణజాగ్రికాతానే పుట్టిరి. నేను మొదట 17 సం
వత్సరముల క్రితము దక్షిణజాగ్రికాతు వెల్లిలిని. కాని ఈనడువ
నొకసంవత్సరముమాత్రము మరల నీదేశమున గడపిలిచి. నాభర్త
నన్ను విడిచి 3 సంవత్సరములు ఇంగ్లాండులోను 3 సంవత్సర
ములుజోహన్నుబర్లోను గడవెను. ఆ ఆరుసంవత్సరములుతప్ప
నేను నాభర్త నెన్నడు కడబోయియుండలేదు. ఆయన మరల
ప్రయాణమైనప్పుడు నేనొంటిగనుండజాలనని నాస్నేహితు
లతోచెప్పి వెడలిపోయినని యామె నాకెరిగించెను. నేను కన్యా
వాయిగాకయునుమతి వదలి పింగున బోవునప్పుటి కామె
అరటిపండ్లను చూమిడినండ్లలతో ముద్ద చేయుచుండకు
వలన నామెచేతులు ఘనంతో నిండి యుండుటవలన
నాకు పాశ్చాత్యుల కారము నాస్తమెనుంగబా
భారతీయచార

విరోధా మహాసంగ్రామము

ఇంగ్లండు

మెసాపొటేమియా యుద్ధము

కూర్చియున్న కెప్టెన్ సంగతులు.

లండన్ ఏప్రిల్ 28:— మెసాపొటేమియా యుద్ధము

గురించిన, సంగతులను, క్రతువుల సభ్యుల నడుగగా కూర్చి యుద్ధము సమాధానము చెప్పింది. చాలమంది టర్కీ సైనికులు వచ్చి యుద్ధమునకు ముగింపు భావ కలుగలేదు. ఇందువలననే హిందూ దేశమునుండియు, ఈజిప్టు దేశమునుండియు, దొరతనమువారు సైనికులను పంపిరి, ఇక్కడి స్థానములను బలపరచించిరి. ఆజిప్టును, టర్కీవాసికి సరిపడుటలేదని తెలియజేయుచున్నది. మెసాపొటేమియా నట్లుగానే టర్కీవాసికి దెబ్బలు తగులుచున్నది. యెదల ఆజిప్టును వీరితో చేసెను.

ఫ్రాన్సు

విషవాయు పూరితముగు బాంబులు

జర్మనులు ప్రయోగించిన విధమును తెలుపుట.

లండన్ ఏప్రిల్ 28:— ఫ్రాన్సుకు తీర భాగము

నుండి, ఈక్రిందవాద వస్తువును:— జర్మనులు బోస్నియా ఎరించినప్పుడు ఒకరు చూచిరి. జర్మనులు విషవాయును ప్రత్యేకపు ఫిరంగిగుండ్లను ప్రయోగించలేదు. వాణకండకములనుండి ఒకవిధముగా గాలిదమ్ములు మాత్రము చేసినవియు, ఈగారి, ఏమాద్యముగ వచ్చింది మిత్రముదలివారి కింతవరకును తెలియ దనియు, కిరియ దిక్కు ప్రాయము. మామూలువలెగాక ఏదోదాకటి జర్మనులనుట్లు ముందుగనే తెలిసినదట. కండకపుగోళమునుండి, రంధ్రముచేయబడినది. వారు గాలినిదబ్బుటకు ముచ్చిసముయమునకుని వెట్టి యుండిరి. తరువాత విరోధిధనుల పోగ క్రమ్ముకొన వారంభించినది. నల్ల పొగకట్టుముగ క్రమ్ముకొనుచుంటున్నచో మిత్రముదలివారు ఆశ్చర్యపడిరి. ఈపొగ మిత్రముదలి వైపుల దగ్గరకు వ్యాపింప వారంభించెను. దీనివలన వీరిలో భాత్యాలకముగ కొంతకాలము బయలుదేరిగా దానిని సమరముచేసికొని జర్మనులు ఫిరంగులు వేసి

క్రైస్తవ కళాశాలయని కొంతవరకు వ్యతిరేకాభిప్రాయ మిప్పటికే యుత్పన్నమయినది. నష్టముక్రైస్తవవిద్యాలయములచే కలుగుననుట నిజమేయైనను వానివలన కలుగుచున్న నష్టమును బోల్చుటకే విచిత్రము. నష్టములేని లాభము లేదనినను తప్పుగాదు. అంతలోను నందలకొలది బాలికాపాఠశాలలను క్రైస్తవ మిషనరీల యాధిపత్యముక్రింద నుండ జూచుచు స్వయంత్వము లొనర్చ సమకట్టకుండువారు క్రైస్తవ కళాశాల కధ్యంతరము చెప్పట యోగ్యరకము. కళాశాలకు వచ్చునప్పటికి బాలికగుగాని బాలకులగుగాని యుక్తవయస్సు రాగలదు. ఆవయస్సున సాధారణముగా క్రైస్తవ కళాశాలలవలన నెడగోలేక వేలు విద్యార్థికులు సిద్ధముగుచున్నారు. అందులో చెడినవానిని తెక్నించుచున్నది నితర కళాశాలల కంటె విభేదమేమియు నుండదు. ఇంతేగాక క్రైస్తవ కళాశాలలలోని యుపాధ్యాయులును నుపాధ్యాయులును సాధారణముగా మతాభి నివేతమున స్వార్థాన్ని మొదటి ఆర్య ప్రాయముగా నుంచును. అట్టివారి దృష్టాంతముచే నారి శిష్యులును శిష్యురాలనును నితరవిద్యా పీఠములందు చేలువారికంటె నెక్కువలో కోవకార చిత్రకల వారుగా నుండుట కెక్కువయెడము కలదు. అందుచేత మనము స్వంతముగా పాదిరి సంఘములను మార్గదర్శకములుగా నిడికొని పాటుపడి విద్యాలయములను బెంపుచేయగలవరకును పాదిరివిద్యాలయముల నియంత్రణమును నిజముగా నింటివరకు వచ్చిన సరిస్థితిని బోగొట్టుకొనుట యగును. కావున నీక్రొత్త కళాశాలకు హృదయపూర్వకముగా స్వాగత మిచ్చుచున్నారము.

కొట్టుచుండగా కండకములనుండి వైపుకువచ్చి మీద పడ వారంభించిరి. జర్మనులు మాభయలకు గుడ్డుకుట్టుకొని విష వాయువు వ్యాపించి యున్న ప్రదేశమును వాటిసాయె.

పరాసు అధికారుల ప్రకటన.

ప్రెస్ 28:— పరాసు అధికారుల లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:— బెల్జియములోని యుద్ధము మిత్రముదలి వారికి అనుకూలముగనే జరుగుచున్నది. పాపంజే, బ్రాసు నండిలనుండి జర్మనుసేనలు ఆకస్మాత్తుగ వెనుకకు తలవదుట కాలోచించినది. కాని బెల్జియ వారు ముందుకు సాగనియ్యలేదు. జర్మనులు తీవ్రముగ ఇష్టమును ఫిరంగులను వెట్టికొట్టిరి. జర్మనుల మీద తిరిగి మనము పడియుద్ధముచేయుచు, ఈజిప్టును దిద్దుకొని ముందుకు పోతిమి. మ్యూజుది కన్న తభాగములందు క్రమక్రమముగ యుద్ధము వెద్దదగుచున్నది. సోమరేడు, డిబోకల్లునద్దు మట్టిడించుటనున్నచు చేసినప్పుడు జర్మనులను వెనుకకుకొట్టితిమి. మేముతిరిగి యెరిరిచి కలహనగద్యము కండకముల మీద పడిన జర్మనులను వెనుకకు నెట్టిచేసితిమి. జర్మనులు వెనుకకుకొట్టుబడిరికాని, ఇచ్చాదితిరిగి పట్టుకొనుటకు తూర్పు భాగమున నెవరిందిరి. మొదట తీవ్రముగ ఫిరంగులను వేసిన తరువాత తీవ్ర పోరాటము జరిగింది. జర్మనుల యెత్తు సాగలేదు.

60 సంబరు కొండకొరకు

యుద్ధము

లండన్ ఏప్రిల్ 28:— యుద్ధమున కన్నులార చూచినవాడు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— తిరిగి ఇష్టమునద్దు యుద్ధము జరుగుచున్నది. సేన వ్రాసుబోవు కథ చక్కగా తెలియునట్లు చేయవలసినది 60 సంబరు గుట్టున పట్టుకొనుటకు జరిగిన యుద్ధమునుగూర్చి కొంతవ్రాసువలెను. 60 సంబరు కొండ ఆకాగ సేద్యముచేయు భూమిపర్వమును ఒకయెత్తెన ప్రదేశము. ఈభూమియట్లు అడవి కలదు. ఈకొండమీద వెక్కిన, ఇష్టముకు అగ్ని యిదిక్కిన ఉన్న పల్లపుభూములు చక్కగా ఆకాగము. ఈకారణముచేత ఫిరంగులు వెట్టుకొనుటకును, మనసేవలన కనిపెట్టుటకును ఈకొండ జర్మనులకు అనుకూలముగ ఉండెను. ఇందువలననే ఈకొండను పట్టుకొనుటకు మాటిమాటికి యుద్ధములు జరిగినవి. ఈకొండ కండకములతోను, గుంటలతోను నిండిపోయినది. బెల్జియ కండకములను ధ్వంసముచేయవలెనని జర్మనులు, జర్మనుకండకములను ధ్వంసము చేయవలెనని మనసేసెను. ముందుగ నులను వెట్టి వేయకొనిరి. జర్మనుల కంటె మనవారే (బెల్జియ) తొందరపడి ముందుగనెట్టిరి. ఒక్కమాటుగా 7000లను (వేల్చిరి. గణలు ప్రేరితతరువాత వెద్ద మార్పు కలిగి ఆప్రదేశము కొత్తప్రదేశమునలె ఆగపడినది ఒక సోల్లరు చెప్పివాడు. కండకములు, టిట్టగోడలు, భూమి, అన్ని క్రొత్తవేయమున దాగినవి. ఎక్కడ చూచినను నెట్టెలు మండిదిబ్బులు, చెల్లాచెరుగ పడిపోయిన వస్తువులు.

బెల్జియ పదాతిసేన.

పొగ దుమ్ము దట్టముగా లేచుచుండెను. బెల్జియ సేనలు కండకములనుండి బాణములతోను వాళవైక జర్మనుకండకములవద్దకు పరుగెత్తిరి. గణలు ప్రేరితమోల ఒక్క జర్మను సైనికుడైనది. కాని సహాయమును ఒకకండకముతో జర్మనుసైనికులు సామాన్యత చొక్కాలను తొడుగుకొని ఉండిరి. మిలిటరీ ముల్లతోగాని తగిన అట్టహాసముతోగాని లేదు. వీరు యుద్ధము చేయుటకు సిద్ధముగ లేరు. ఈకారణమువలన తమమీదికి వచ్చిన బెల్జియ సేనను చూచి వీరు గండగోళపడిరి. గండగోళపడిన జర్మనులపై బెల్జియ సేన బాంబులకన్ను మురిపించినది. జర్మనులు దురదాపు గానక నిష్ఠులు తొక్కినవెట్టికలె గంటలువేసి, కేలువేసి. ఒకరిమీద ఒకరుపడిరి. కండకపువోలగుండ బయటికి వెల్లి పోవలసి వారు అనేకవిధముల ప్రయత్నించిరి. ఇతరులను జర్మనులు ఎటుపోవుటకు తోచక ముందునిలిచియున్న తమ వైనికులనే నన్నీలతోపొడిచిరి. తరువాత బెల్జియ సేన కేరవేగమున నితర జర్మను కండకములపై పడి, కండకములను నెట్టెలు, అన్నిటిని ఆక్రమించుకొని ముందుకుపోవుచుండిరి. అడ్డము వేసికొని దిబ్బుమీదనుండి జర్మనులు బాంబులను వేసి ముందు

ముందుకు వెట్టుకొనివచ్చుచున్న బెల్జియ సేనను ఆపివేసిరి. అంతట జర్మనీవారు నిలవకొమ్ముకొనిరి. తరువాత తీవ్రమును యుద్ధము ప్రారంభమైనది.

భూమిమీద ఫిరంగులయుద్ధము.

కొండమీద మాకుకైపుల నుండి అగ్ని కన్నులు మురిపించినవచ్చును. ఈసంగతిని జర్మనులుకనిపెట్టి మూడుకైపుల అగ్ని కన్నులు మురిపించిరి. ఇంతలో బెల్జియ ఫిరంగిదళము జర్మనుల మీద పడుచున్న బెల్జియ పదాతి సేనకు సాహాయ్యముగ వెల్లి వార్లు ఫిరంగులను కాల్చుచుండెను. వీటివడిన తరువాత అడిచామటకు అగ్నితీయగనుండెను. బెల్జియ ఫిరంగులు నిరామములేకుండ గుండ్లను వేరించుచుండెను. ధారవలె గుండ్లువారి యుండుండెను. ఒకచెంప కొంతసేలు కనుసన అగ్నికన్నులు మురిపించుచుండగా నొంతసేన జర్మనుల ముందుకు రాకుండ పట్టుగోడలను దిబ్బులును వేసినది. ముందు జర్మనుసేనకు వెనుకనున్న జర్మను సేనకుసంబంధములేకుండచూడచేసిరి. బెల్జియ పదాతిసేన యూపని చేయుచుండగా జర్మను పదాతిసేనకు దూరమండలేదు వీరుకూడముందుకు వెల్లి అడ్డముగావేసిన దిబ్బుల మీదను, బెల్జియ సేనలను నెట్టెలమీదను బాంబులను వేసినది. అసలు యుద్ధము.

ఈలాగున కొంతసేపు పోరు సాగిన తరువాత జర్మను సేన గుంపుగా చేరి వెనుకకు వెల్లి బెల్జియ సేనపై పడినది. బెల్జియ ఫిరంగులు జర్మనులను ఓడించినవి. కొన్ని ఫిరంగులను మోటారుబండ్లమీదవేసి, బెల్జియ వారు ముందుకు తీసికొని వెల్లిరి. కొండవద్ద ఎక్కడ చూచినను జర్మనుసేనలు గుట్టులుగ పడియుండెను. వివేకముగ వస్తువు కలిగినను జర్మనులు ఆదివారముతో తీవ్రముగ పోరాడుచుండిరి. ఆదివారమువాడు సాయంకాల మగునప్పటికి బెల్జియ వారి సాహాయ్యమునకు క్రొత్తసేనలు వచ్చినవి. ఈసేన ఆకొండ మట్టుపట్టు జర్మను పురుగును లేకుండచేసినది. ఆదివారమువాటిరాత్రి జర్మనులు కొండవైతిరిగి తీవ్రముగ ఫిరంగులను కాల్చిరి. కాని యింతలో బెల్జియ సేన కొండమీద స్థిరపడిపోయినది. ఇప్పుడు యుద్ధము.

సోమవారముతో మనసేన ఫిరంగిగుండ్లకన్నమును మరి పించుచునే యుండెను. అంతేకాని మన పదాతిసేన జర్మనులపై పడలేదు. జర్మనులు మట్టున ఇష్టము చుట్టుపట్టుల నున్న ప్రదేశముమీద ఫిరంగులను కాల్చుచుండిరి. మంగళవారమువాడు జర్మనులు తాము ఒక్కమాటు చేర్చిన ఫిరంగులను బెల్జియ కాలకుట్టు ప్రారంభించిరి. గంటలుగడిచినకొద్ది ఫిరంగిగుండ్లవాన వెద్దదగుచుండెను. 16 అగ్నికన్నులు మోటి వెద్దలు గలిగినట్టియు, 12 అగ్నికన్నులు మోటి వెద్దలుగలిగినట్టియు, ఫిరంగులతో జర్మనులు ఇష్టము పట్టుకుని మీద గూడ గుండ్లను వేసిరి. పట్టుకుంటే నెక్కువ జనవస్తువు కలుగలేదు. వీరులలో ఆడుకొనుచున్న 15 మంది పిల్లలు మట్టుకు చనిపోయిరి.

బెల్జియ సేనల ప్రయత్నము.

మంగళవారమువాటి సాయంకాలమునకు జర్మనులు 60 సంబరు కొండమీదతిరిగి తీవ్రముగ ఫిరంగులను కాల్చిరి. వారి పదాతి సేన వచ్చి మన సేనమీదకూడ పడినది. వెద్దవెద్ద ఫిరంగిగుండ్లు బాంబులువేసికొంతమాత్రముగ బెల్జియ సేనల ప్రయత్నము చెడలేదని జర్మను సేన ప్రపించినది. బెల్జియ ఫిరంగిదళముమీదపడిన జర్మనులపైగుండ్లు వేసి వెనుకకుకొలిసినది. రాత్రి 8 గంటలకు జర్మనులు మరల బెల్జియ సేనలపై బడిరి. బెల్జియ ఫిరంగులు జర్మనులను తిరిగి తిరిపివేసినది. ఇన్ని మార్లు వెనుకకుపోయియు జర్మనులు ఓడికట్టు ఒప్పుకొనలేదు. వాటిరాత్రి అంతయు జర్మనులు బాంబులను వేసెను, పుధ్యపుధ్య ఫిరంగులను కాల్చి మరణములను పట్టుకొనవలెనని ప్రయత్నించిరి.

యుద్ధము చెప్పవలసికాదు.

దారిదొంకలేని యాకంధములలో జరిగిన యుద్ధము చెప్పటకు అలవికాదు. సేనలు అలలలలె ముందుకు వెనుకకు పోవుచుండెను. ఇట్లు వ్రాసుచున్న బెల్జియ వారు ఒక్కచోటతప్ప కెక్కిన అగ్ని ప్రదేశములోను, తమస్థానములను నిలుపుకొనిరి. సామర్యమును నడపటానికి ఆజిప్టువారి నుండికూడ బెల్జియ వారు క్రతువులను వెనుకకుకొట్టిరి. కాని జర్మనులు వెద్దవెద్దబాంబులను, విషపుదాగును బెల్జియ వారిపై ప్రయోగించిరి. జర్మనీవారు తమఫిరంగులను బెల్జియ సేనల సమాధానమునకు వేచ్చిరి.

బెల్జియ వారు స్థిరపడిరి.

కొంతసేనటికి జర్మనుల ఫిరంగిగుండ్లు కిగిపోయినవి. సాయంకాలమునకు బెల్జియ పదాతిసేన తాము సంపాదించిన స్థలములో స్థిరపడిపోయినది.

కేనడా సేన యుద్ధములో ప్రవేశించెను.

లండన్ ఏప్రిల్ 28:— ఉత్తర ఫ్రాన్సునుండి మిలిటరీ అధికారులు పంపిన బాబులలో ఈక్రిందవిషయములు వున్నవి:— ఇష్టము ఉత్తరదిక్కున జరిగినయుద్ధము సంఘ

కడవాదా జర్మనీవారి ఓడించి. కాబట్టి యా యుద్ధము కడవాదేశ చక్రవర్తియైనందు అధ్యక్షతయైనదిగ పరిగణింపబడును. వివక్షపూరితమున కడవాదేశ పరిగణన ప్రాంతమున నున్నది.

జర్మనీవారు వెర్దనేను కాబట్టి యుద్ధమున కడవాదేశ చక్రవర్తియైనందు అధ్యక్షతయైనదిగ పరిగణింపబడును. వివక్షపూరితమున కడవాదేశ పరిగణన ప్రాంతమున నున్నది.

జర్మనీవారి విచార మర్థమున పట్టుకొనబడినది. జర్మనీ వారి ఫిరంగి పటాలము వెనుక పోవలసి వచ్చెను. బ్రిటిషువారి ఫిరంగులు క్లాప్టోనుయొక్క పనిచేసినవి. మొదటి బ్రిటిషు వారును ప్రాంతమున చాల ఫిరంగులను, వదలి పెట్టి వెళ్లిరి కాని వీనిని జర్మనులు పట్టుకొనలేదు. మన ఫిరంగులు అన్ని వర్షమునకును ముందు చుండుటచే వారు పట్టుకొనలేక పోయిరి. తరువాత వారు క్రమశుభ్రమున తిరిగి వచ్చిరి.

వివక్షపూరితమున బాంబులు. వివక్షపూరితమున బాంబులను వేయటము జర్మనులొక కొంతసాధనములకు కనిపెట్టిరి. ఇట్టి సాధనములతో మనకు దొరకినది, వీరివలన పట్టుకొనబడినది. అంతయును బంతిలంత బాంబులను వేయవచ్చును. ఈ గాలివలన చెడుగుణములు ఒక మొలకలకు కనిపించినది.

ఆస్ట్రీయా ప్రజలు అసంతృప్తి. యుద్ధము మానుడని మొత్తమున. రోము ఏప్రిల్ 21:—ఆస్ట్రీయా ప్రజలకు తిండిలేక అసంతృప్తి పాల్పించుచున్నది. హంగరీ ప్రజలు, ఆగ్రహము వృద్ధిచేయుచున్నది. ప్రజలు గ్రూపులుగలవుగదా, వీరుల కెంతటి తిండికై మొత్తమున వచ్చును. మరియు యుద్ధమును మానకొనటము కొరచున్నది. ఇట్లు ఇదివరకెన్నడు జరిగియుండలేదు. ఇదివరకు ఇట్లు చేసినవారికి యావత్తీవము ఖయ్యదపడియుండెను. ఆస్ట్రీయా జనమున్న సంకతులన్నిటిని ఇటలీ వారు శ్రద్ధతో గమనించుచున్నారు.

బాంబాయి బాంబాయి వార్తలు. బాంబాయి ఏప్రిల్ 26:—బాంబాయిలో వేడి విశేషముగ నున్నది. అయినను, యుద్ధము జరుగుచున్నందున, మన బలశక్తియు మున్నగు ప్రదేశములకు భారాశముగ పుజిలు వెళ్లుచున్నది. మన బలశక్తియు, ఖండాలు, లానాదలీ మున్నగు ప్రదేశములలోని భోజనశాలలలో చాలమందికి వసతి మిగిలియున్నది. మన బలశక్తియు తరుచుచుండుటయున్నది. ఇక్కడ గవర్నరుగారు కనివారమునాడు వింకచేసిరి. ఇక్కడ మైదానములో అటలు జరుగుచున్నది.

మొయిబాన్స్ మొయిబాన్స్. బాంబాయి ఏప్రిల్ 26:—మొయిబాన్స్ టపాలతో వచ్చుచున్న కలిదోనియా యువ మొయిబాన్స్ 30 వ తేదీ కుక్కవారమునాడు బాంబాయి చేరవచ్చును.

యూరొపియను సహాయసంఘము. సాంకర్మికసభజనము. బాంబాయి ఏప్రిల్ 26:—బాంబాయిలోని యూరొపియనులకు సహాయముచేయునట్టి మొకసంఘము వెలకొల్పబడియున్నది. ఈ సంఘముయొక్క వార్షికసభ నేటివార్షిక

వార్షికసభ జరిగినది. ఈసందర్భమున ఈ క్రిందిసంగతులు తెలియజేయబడినవి:—ఇక్కడ కొంతకాలము సంపాదించి కరణాలయము నొక దానిని కట్టించవలయునని, చాలకాలము నుండి దొరికింపబడుచున్నది. ఈ విషయము కొద్ది రోజులలో స్థిరపడును. ఈనిలయును త్వరలోనే కట్టుటకు ప్రారంభించబడును. నిరుదు వత్తినేతయేను, 5 వేల చందాల వలన వచ్చినవి. ఖర్చులును సున్నతాంతమునకు 460 రూపాయలు మిగిలివి. ఇందుకు వెళ్లిటకు వచ్చిన ప్రయాణికులు కొందరు ఏకాకారముల వలన దిగబడవలసి వచ్చును. వీరికి ఇక్కడ ఆగిపోయిన కట్టలను పోషించుటకు సర్ మార్కెట్ బ్రోచూగారు పేట నిధియొక్క కలదు. ఈ నిధి నుండి మరొక సామ్యము ఇప్పించవలసినదని వీరు ధర్మకర్తలకు కోరిరి. 7500 రూపాయలను ఖర్చుపెట్టి 28 ముగ్గురను స్త్రీయు టిక్కెట్లను ఇచ్చి వారి వారి దేశములకు పంపించిరి.

పరిశ్రాంతి. హిందూదేశ రక్షణకావనము. బంగళామనన వర్తింపజేయుట. పత్రికాభిప్రాయము. కలకత్తా ఏప్రిల్ 26:—హిందూదేశ రక్షణకావనముబంగళామనన వర్తింపజేయుబడినది. వీరిని ఇంగ్లీషునుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—బంగళామనన వర్తింపజేసినందున మాకు ఆత్మగృహము గలుగుటలేదు. కాని ఇంతకాలము వరకు ఆలస్యము చేసికొనుటకు కాజరైన కంతకును గాక, ఏవో కొన్ని జిల్లాలలో మాత్రమే అమలులో తెట్టినందున మాకు ఆత్మగృహముగ నున్నది. దుర్భాగ్యులు కొందరు తమ దుర్భాగ్యములవలన కొన్ని నుండలములలో ప్రజలు భయపడునట్లు చేయగలిగిరి.

ఇండియన్ డెయిలీ న్యూస్. ఇండియన్ డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—నేరము లెప్పుడు వివేకము జరుగుచున్నది. వాని అణచివేయుచుండు కిదివరకు అమలులో నున్న కాననముచాలక దీనిని అమలులోనికి తెచ్చుట అసంభవమని అమృతబాహు పత్రిక. అమృతబాహు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—ఇప్పుడు బంగళామనన జరుగుచున్న నేరములకును, ఈకావనమునకు ఏమిసంబంధ మున్నో మాకు తెలియజాలదు. దీనిని చూడగా సీచ్యుకై బ్రహ్మశ్రుతు వేసికొన్నది.

14 వేల రూపాయలను దోచుకొనుట. కార్మింజి ఏప్రిల్ 26:—మోహనాబాయి అక్రాలు దాలా అనుచోట 14 వేల రూపాయల ఆస్తి దోచుకొని పోబడినట్లు తెలియుచున్నది.

ఒక గొప్ప బందిపోతు. 5 వేలల లూటీచేయుట. కలకత్తా ఏప్రిల్ 27:—లిప్పరాసుండి ఒక బందిపోతు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—లిప్పరాసుండి బాల్తానును గ్రామములో పాతికమంది బంగళీలు బాబు ఉపేంద్రచంద్రచాదరి గారి ఇంట్లో బడి దోచుకొనిరి. బందిపోతు బరిగిన ప్రదేశము, పోలీసువేటనుకు నాలుగుమైళ్ల దూరములోనున్నది. దొంగల చేతులలో పిస్తోళ్లు, బాతులు మున్నగు ఆయుధములున్నవి. మరియు, ఇనుపపెట్టెల పగులగొట్టి సామగ్రిలుండెను. వీధి తలుపు పగులగొట్టి ఇద్దరియొడ తుపాకులు వేసిరి. పోవము వీరు కొంచెము ఎదిరించిరి. వీరికి చాలదెబ్బలు తగిలినది. కండ్లకు మిలుమిట్లుగొల్పి లాంతరులను వెలిగించి ఇల్లంతయు వెదకి, 15 వేలరూపాయల ఆస్తిని లూటీచేసికొనిపోయిరి. గ్రామస్థులను పోలీసువారు దొంగలయొడ పడిరి. గ్రామస్థులలో నొకడు పిస్తోలు దెబ్బ తిని చనిపోయెను. దొంగలలో నొకనికి దెబ్బలు తగులగా నతనిని తీసికొని పోయిరి. ఈదొంగల గ్రామ చాకిదారు బల్లెయతో పొడిచెను. దెబ్బలుతగిలినవారిని, లిప్పరావైద్యశాలకు తీసికొనిపోయిరి.

లాహోరు పంజాబు చుట్టోరు. చీఫ్ జడ్జి పని చాలించుకొనుట. లాహోరు ఏప్రిల్ 26:—నల్ల ఆర్థ ప్రభు కెస్సింగు టుగుగారు తమ చీఫ్ జడ్జి పదవిని సోమవారము ఉదయమున సర్ దొనాల్డు బాక్స్టెనుగారికి అప్పగించివేసిరి. 55 అలె

ప్రభుగారును, వారిభార్యయు, ఇక్కడకు బయలుదేరిరి. వీరి స్నేహితులు వ్రేవను వచ్చిరి. వచ్చి సాగనంపిరి. తల్లితండ్రులు గవర్నరు, చీఫ్ జడ్జి, న్యాయవాదులు, మున్నగు ఉద్యోగులు వ్రేవనుకు వచ్చియుండిరి.

లాహోరుకు ప్రక్కేను. స్పెషల్ కమిషనరు విచారించుచుండుట. 62 ముద్దాయిలు కోర్టున హాజరుగుట. లాహోరు ఏప్రిల్ 26:—హిందూదేశ, రక్షణకావనముక్రింద విచారణకువచ్చిన లాహోరుకు ప్రక్కేను, నిన్న వెంట్రులు జయిలులో 10 గంటలకు ప్రారంభమైనది. ఈకావనముక్రింద ఇక్కడ విచారించబడుచున్న కేసులలో నిది మొదటిది. లాహోరు సెషన్సుజడ్జి మేజరు ఇస్మైలు, మేజరు సెషన్సుజడ్జి ఇల్లిను, రాయబహద్దరు పండిత శివ నారాయణ గారు ఈ కేసును విచారించుచున్నారు. కిరనారాయణ గారు చీఫ్ కోర్టులో అడ్వోకేటు. గవర్నరు వెంట్రు అడ్వోకేటు బిశెను వెంట్రుగారు పేకరజలు దీనుకు వెంట్రె గాం నాహాయ్యుతో దొరతనముపక్షమున కేసును ప్రారంభించిరి. అసలు ముద్దాయిలు 81 మంది వీరిలో 62 మాత్రము కోర్టులో హాజరుగున్నారు. తక్కిన 19 గురు వెర్దకు కలసికొనబడలేదు. ముద్దాయిల పక్షమున, బిచ్చి, రఘునాథ మోహి, లాడరాము, ముకుందశిలాలు, పూరీదేవు, రాజుగారి, మకుమార్, రాయు విష్ణు నాథు డాక్టరు పూజార్జీను ఆలమనాథు వాదించుచున్నారు. స్టేషనులకు తదుర్పుకొనలేనివారి దొరతనమువారే న్యాయవాదులను కుదిర్చిరి. కేసును ప్రారంభించగ ప్రెసిడెంటుగారి క్రింది ఉత్తరువులను చదివిరి:—(1) కమిషనరులను నియమించి లాహోరు జలంధరు రివిన్యూడివిజనులలో వారి విచారణాధికారమునకు లోబడిన ప్రదేశములను నిర్ణయించు పంజాబుదొరతనము వారు ఏప్రిల్ 15వ తేదీన, 509 సంబర ఉత్తరువును చేసిరి. (2) 26 వ తేదీ సోమవారము మొదలు లాహోరు వెంట్రులు జయిలులో కమిషనరు విచారణ జరిగించవలయునని లెప్టెనెంటు గవర్నరుగారు ఉత్తరువు చేసిరి. (3) ప్రస్తుతము 10 మొదలు 4 గంటలవరకును మధ్య కొంత విశ్రాంతిలో విచారణ జరుపుటకు తీర్మానించు కొనిరి. (4) కమిషనరుల ఇష్టముననుసరించి ఉదయపంజాబీ భాషలో సాక్ష్య మొనగువారి విషయమున తప్ప అంగ్లేష భాషలోనే విచారణజరుగవలయునని, లెప్టెనెంటు గవర్నరుగారు ఉత్తరువు చేసిరి. (5) కమిషనరు కొన్ని కేసులను విచారించుటకు దొరతనము వారు తీరు విచ్చిరి. (6) ప్రేబుడు పదార్థముల కావనము ప్రకారము, లాహోరుపోలీసు నూపరిం తెండెంటు పేరు స్కాటుగారు, కేసుచేపవలసినదని, దొరతనమువారు తీరు విచ్చిరి. స్పెషలు కమిషనరులందఱ జరిగిన విచారణకు సంబంధించిన రిపోర్టులతోంచి పంజాబుగెజెటులో ప్రకటింపబడినది. దీనికూడ వీరుచదివిరి. వెంట్రుగారు వాదించుటకు ప్రారంభించిరి.

అలహాబాదు సంయుక్త రాష్ట్రములవారి ప్రత్యేక పుసభ. అలహాబాదు ఏప్రిల్ 27:—ప్రభువుల సభవారు సంయుక్త రాష్ట్రములలో కార్యనిర్వాహక సభను యిప్పుడు పెట్టవలసిన అవసరములేనది. తీర్మానించుటకు తగిన తీర్మానించుటకును, సంయుక్త రాష్ట్రములకు గవర్నరును కాన్సిలును ఏర్పరచుడని కోరుటకును, మే నెల 30-త తాఖున అలహాబాదులో ప్రత్యేకముగ రాజధాని సభను చేయవలసిన నిశ్చయించిరి. అన్ని జిల్లాలలో ప్రతినధులతోను ఒక కమిటీని యేర్పరచిరి. ఈ కమిటీకి ఆనరుతో పండిత మదనమోహన మాలవియాగారిని చైర్మనుగ వర్పరచిరి. మే 30 వ తాఖున జరుగు కాన్ఫరెన్సుకు కావలసిన యేర్పాట్లు యీ కమిటీవారు చేయవలెను. కాన్ఫరెన్సుకు బహుశ మహమ్మదాబాదు రాజాగారు అధ్యక్షులుగ నుండుర.

ముల్తాను బాగల్ పురము బంబాయి కేసు ఖయ్యదీని విషయము తెలుసుకొనుట. ముల్తాను ఏప్రిల్ 26:—హిందూదేశ రక్షణకావనముప్రకారము ముల్తానులో ప్రత్యేక న్యాయసాధన మొకటి వెలకొల్పబడినది. వీరు బాగల్ పురము బంబాయి కేసును విచారించి 12వ ముద్దాయిలను విడుదలచేసిరి. కొంచెము కేసులపట్టిన నేరము తీసివేయబడినది.

సిల్వా.

చెట్టులుతిరిగి భారతదేశమున.

సిల్వా ఏప్రిల్ 21:—భారతదేశమున రక్షణరంగము నందు ఈ క్రొత్తవానికి చెట్టులు తీర్చి:—చెట్టుల పాలం బ్రతు నిరంతరమును సులభమైన దేవులు, బాగుగాను.

కాలమాసము.

సిల్వా ఏప్రిల్ 22:—బంగారు భారతమునకు సిల్వి గతులు నిజకడకేపు. ద్వీపకల్పముయొక్క దక్షిణభాగము నందును, ఈశాన్యభాగమునందును, ఉత్తరభాగపు కొట్టిన ను, దుమ్మురేసి, ఉనుములలో వృక్షము పడుచున్నది.

టానోయి, కటకములలో, 3 వృక్షములు, సానామర్లు మర్రిలోని దుమ్ములలో పిమ్మన, చెట్టులవలన దుమ్ము కలిగిపట్టణములో ౪ దుమ్ములు వర్షము పడినది

పంజాబులో వాయుభారము మామూలుస్థితికి ఎక్కువ గను జరగను మధ్యభాగము నందును దీపకల్పము యొక్క ఈశాన్యభాగము నందును తక్కువగను నున్నది.

చెన్నపురితీరమునకు ఉత్తరభాగము నందును, ఉత్తర భాగపు చివరను వర్షము తక్కువ.

బర్మా

శత్రు దేశీయులు.

రంగూను ఏప్రిల్ 27:—బర్మాలోని శత్రుదేశీయు లను పంపివేయుదని బర్మాగవర్న మెంటువారికి ఉత్తరువు చేసిరి. ఈ ఉత్తరువు ననుసరించి బర్మాలోనున్న శత్రుదేశీయు లను, నేడు కలకత్తాకు వెళ్ళుచున్న “ఎక్స్‌ట్రా” అను స్టీమరు మీద పంపివేసిరి. వాటి వెళ్ళిపోవుచు మహమ్మద్ యిథెండి ఎనెట వెలియాస్సి, మెనావ్, యా యభార్య, వీరిని కల కత్తానుండి బొంబాయికిపంపుదురు. బొంబాయినుండి బొంబాయికి దగ్గరగానున్న టిక్రేపురు పంపుదురు.

కెప్టెను స్మిత్తు.

ఫిఫ్త్ కోర్టులో అప్పీలుచేసికొనుట.

రంగూను ఏప్రిల్ 28:—నేను స్మిత్తు అను దొర సానిని కెప్టెను స్మిత్తువారి దగ్గర చేసికొనుచు 400 రూపాయల జరి మానాయు ఒక కోణ విశిష్టమును నిధింపబడినది. జరిమానా చెల్లించనిచో మామూలుసముదా విడిఖయిదును అనుభవించు నట్లు మేజిస్ట్రేటుగారు ఉత్తరువు చేసిరి. దానిమీద స్మిత్తు దొర నిన్న సాయంకాలము చీఫ్ కోర్టులో అప్పీలు చేసికొనెను.

కిచనరుగారి ప్రోత్సాహము.

లండన్ ఏప్రిల్ 28:—కిచనరుప్రభువు వికర్న కం వెనీలో పనిచేయువారికి ఇచ్చిందిబాబును పంపిరి:—కంవెనీ వర్కుసాపులలో ఉండినబాబులందఁడ పనిజరుగ వలెను. పనిలో లోపము జరిగి కొద్ది యుద్ధసామగ్రిమూలము తయారగు పక్ష మున అవకాశముగ సూచనలు బ్రిటిషు సైనికులు నాశనముగ చేరు. ఇంతలో విజయము కలుగదు.

చెన్నదేశీయుల పొగడట

లండన్ ఏప్రిల్ 28:—ఫిల్లమార్ట్ లోన్ బాన్ డ్రావిగాము కేంద్రా దేశీయు యుద్ధపరిశ్రమను హక్కు గానికి కేంద్రా సేవల వైస్రసాహసములను పొగడుచు టిల్లి గ్రామును పంపిరి. కేంద్రా సేవల వైస్రసాహసములను గురించి ఇంగ్లండు దేశములోనున్న కేంద్రా సెక్రెటరీకి నూడతెలిసిరి. ఇంగ్లండులోని ప్రజలు కూడ కేంద్రా దేశీయుల వైస్రవరా క్రియలను మెచ్చుకొనినారని కేంద్రా సెక్రెటరీ ఫ్రెంచి గానికి తెలిసెను.

THE HOME HYGIENE.

A practical Guide to Health.

By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S.

A useful book to parents, mothers, and youngsters.

200pp. Price Rs. 1-net.

CHANDRAHASA.—A Drama in English,

By late K. Krishna Rao. B.A., (Sub-Judge, Cocanada)

A little Drama for young and old to Stage or read

Health and Strengthen Rules.

By Dr. Sri Ram of Panjab

A presentation booklet useful for young boys and girls

to be had free for 1 anna stamp.

Apply to:—Hebbbar Brothers.

Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.

UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

గంధి దంపతులు

బోరాతెగెడు చేసినవారొసంగిన యాత్రికము

25 వ తేదీ యుద్ధమున బాట్టిటపులలో నున్న మహా మృదల్లి గారి మంజరమున బోరాతెగెడు (మహమ్మదీయులు) గంధిదంపతుల కాలిధ్యమొసంగిరి. ఫలములును శీతలపానీయ ములు నొసంగబడెను. గుజరాతీ భాషయందు చుపస్వానములు జరిగినవి. ఈ రాజధానిలో హిందూమహమ్మదీయ సంఘములు పరస్పరావరాముతో పనిచేయుచున్నామని వారు తెలిపిరి. పిమ్మట గంధిగారు గుజరాతీ భాషయందుకు అంగ్లభాష యందు నుపన్యసించిరి. “చిరకాలమునుండి నేను బోరాతెగె వారి నెయ్యములకు పాత్రుడనై యున్నాను. దక్షిణాఫ్రికాలో నొకబోరాతర్తకు జొరకొన్న వర్తకస్థానము చేర్చురచెను. ఆయన సాత్విక నిరోధులకు చాల సహాయ మొసరించిరి. నేను 1896 వ సంవత్సరమున నగలికు లుగానున్న దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులనుగూర్చి బొంబాయి లో నుపన్యసించినపుడు అస్థితియుక్క ప్రాముఖ్యమును న్యాయ మూర్తి బదురద్రవ త్యాగ్జీగారు తెప్పగ గ్రహించి చాలసహాయముచేసిరి. భరతఖండమున హిందువులకును మహమ్మదీ యులకునుగూడ ఆశయములును వాంఛనములును సమానములై యగుటవలన వీరికి పరస్పరభేదము తగదు. అని గంధిగారు నడిపిరి.

శ్రీలసభ

ప్రజాసమాజమందిరము, శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగంధిగారికి

స్వాగతము.

బాట్టిటపులలో అన్నా విశిష్టానాన్న సమాజ మందిరమున 24 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు శ్రీలసభా సభాసభ్యులగిరి. మొదట నిర్దేశించినవేళ మరల మార్చబడకున్నచో చిరకాల శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారి వచ్చి యుండును. ఎటులైననాకు వచ్చినంతమంది శ్రీమతి దివరకెన్న దును వచ్చియుండలేదు. ఎం. ఆది నారాయణ య్యగారి భార్యగారు గ్రామసాధి పత్తము వహించిరి. శ్రీమతి నారమ్మగారు ప్రార్థనాగీతములనుపాడిరి. సమాజ కార్యదర్శియును శ్రీమతి అలిమేలుమంగమ్మగారు గంధిదంప తులు దక్షిణాఫ్రికాలో చేసిన దేశసేవనుగూర్చి ద్రవిడభాష నుపన్యసించి, పిమ్మట నీస్వాగతోపన్యాసమును శ్రీమతి కస్తూరి బాయిగారికి సమర్పించిరి.

“మీకు స్వాగత మొసంగు భాగ్యమును పొందగలుగుట కమితానందమున నోలబడుచున్న చెన్నపురి సోదరీయలుల ప్రణామములను తానుంగీకరింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము. సర్వజగజ్జులకు తండ్రిపేరటకు ఈనగరముననున్న సర్వభాటి మత సంబంధులగు పుత్రికల కక్షమునను మేము మీ కీస్వాగ తము నొసంగుచున్నాము. దక్షిణాఫ్రికాలోని వివిధపక్షముల వారగు భారతీయులందరి వైకమత్వము కలవాగ్ల చేయుటకు శ్రేయశీలవర్ణ విభజనమును యాపుమాపి మానవు లందరును సమానులని నిరభయముటకును మీరు మీభర్తగారికి సహకారియై వెళ్ళుశ్రమల కోర్చి దేశసేవచేసిరి. సర్వేశ్వరు డెట్టియల్పుని వ్యవయకములనుండై ననుగూడ నాసీదడై మేటి మగల మను కొనువారి యాలోచనల నెట్లు విధింపము చేయ గలదని మానవత్వముయొక్క మహిమను ప్రకటించుటకు మీరు బౌద్ధధర్మమును తృణీకరించి వెళ్ళువామలకు పోషియు నత్సాహాయ్యతో నొసంగితిరి. సోదరీ! మీయొత్తమాదర్శములగు సర్వేశ్వరుని విశ్వజనరత్నమును, మానవుని విశ్వప్రాకృత్యమును మీరు తెప్పగించుచుతిరి. దక్షిణాఫ్రికాలోని దొరతనము వారు భారతపత్నుల వివాహసంబంధము శాస్త్రీయులుకాదని యాక్షేపించునంతకు యుద్ధభాష విరహితులై నిర్దోషదీపకము మీరు భారతపత్నులు భర్తృ సహధర్మచారిణులని వారి స్వా తంత్ర్యమును సంతోషించుటకు సాత్వికత్వ మహామహిమలన నిలవబడి సర్వ భారతాంగ సాసంస్తూయమాన లైతి. భారత మాతగర్భమున బుట్టిన నీత సావిత్రీ ద్రావిడ దనుయంతి మున్నగు పత్రికతాత్వికముల సద్వ్యవహారములగు సారములు లంతరించినోలేదని మీరు ప్రసంగించుటకు విదితమొసరించితిరి. నీరమాత, నీరపత్ని, నీరమాత్రి ఈమహిమలని యను సత్ప్రార్థికాలముమొనెడ సోదరీమణి! నిత్యభక్తులైపునియున్న భారతమాత భక్త్యములాలి. నీ పుష్కరమునైన పాలవెల్లియగు భారతీయ సాత్విక భక్త్యలము. దైవమునుగూర్చి సంకయము నొందుచున్న నాడు మీదర్శనములన ని స్సంకయముడగు ను భారతభావి ఫలితమును గూర్చి నిర్మితుడు కాబాల

నివాడు నిర్మితుడగును. విద్యావసాను పాశ్చాత్యవిషయతో కలకాలమును మీకు కృతజ్ఞగతుండు నీతిని మీరూహితీకర్త మహాత్మ్యమును బ్రార్థినితము కాంచితిరి. మాతముగంధి కోత్సాహవృక్షమునకు సంగ్రామనిధానమును మీ గళలించితి రియప్రదముగ నెరవేర్చితిరి

మీసాత్వికత్వము వలనను మీ యాత్మవిశ్వాసమువల నను ప్రకర్షితోత్సాహము మేము మీకెట్టిభక్తితో సేవించు చున్నాలో అట్టిభక్తితో అట్టి నాశనసహితమును సంకల్పముల మతోమాధర్మలను మాతృదేశమును మేము సేవించగలుగునట్లును మీరు మహమ్మదీయైతిరు. మీరు మహారాజు సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుడు. మీకెప్పుడు ప్రణామములము కలిగియున్న ప్రచేతముల యందున తీత్రము లుగూర్చి తేజము తోడ వెలుంగునుగాక. మృదర్శియును వ్యోలి యల్లాసకర మగు నగ్ని ప్రకాశమునుగాక. మనోహరమును స్మరణమాత్ర సౌఖ్యమునగు స్మృతిసంపర్కమును దివ్యదర్శనముగాక అని యుపన్యసించిరి. పిమ్మట కస్తూరిబాయిగారు దివితీర్థిని ప్రత్యుత్త రమొసంగిరి. తక్కినవారుగూడ కేలుతెయ్యసంగుటచే మేము సేవచేయగలిగితిమిగాని లేకున్న మేముచేయుగలిగినదేదయియు లేదనియడిపిరి. పిమ్మట నామెకు పుష్పమాలయును పుష్పగుచ్ఛమును సమర్పింపబడెను. వచ్చినవారికందరము పువ్వులను పండును విడచిలు నొసంగబడెను.

అభేదై క్యానంద సమాజము.

బాట్టిటపులలో రామస్వామిపీఠంలో 8 గృహమున ని సంఘమునకు చేరిన శ్రీమతి 25 వ తేదీ ఆది వారమునాడు మధ్యాహ్నము 2-30 గంటలకు సమావేశమై గంధిదంపతుల పురుగునకిరటి విచ్చేసిరి. సభకు వచ్చినవారందరూనాదంపతుల కానందబాష్ప ప్రారోపణచేసె. సాష్టాంగములూసరించి. పిమ్మట శీతభోజన మును ప్రార్థనములును జరిగినవి. ఆదంపతులనుగూర్చి సంస్కృతాంధ్ర ద్రావిడభాషలయందు విరచితములగు గీతములు పాడ బడెను. కస్తూరిబాయిగారు వారందరితోడను తలసీమెలని చరించిరి. గంధిగారు వారికి వందనములను తెలిపిరి.

గంధిగారినిగూర్చి అనిబిసెంటమ్మగారి

యభిప్రాయము.

మనదేశముకొరకు సర్వసమర్థుల మొసరించినమహాత్మాగి మహాత్ముడు. ఎవని పాదపరాగము సోకినంతమాత్రముక సమస్త గృహములును పానములగునో ఎవనిసందర్శనమే వరప్రదాన మగునో అట్టి మహానీయుడు మనభక్త్య నిపుడు స్వస్థికాలము నివసించుచున్నాడు. నేడాయన మనకు కొనివచ్చిన ముగజాబములు కొన్ని స్థితి గతులలో ననే గాని ను వికసి తములు కాబాలవు. కాన విధివశంబుక నట్టి స్థితిగతు లాయనకు తలస్థించినవి విసుగుదల యొప్పటికిరి నేరియార్చి దేవలనను చలంపబడజాలని ధైర్యసాము. త్యాగమునదే సంతకమునను భవించు స్వార్థరాహిత్యము సాధారణము నితిలకుల గ్రహింప సాధ్యముగాని కోమల తమ సౌమనస్సు కోభిమతమును కష్ట సహిష్టుత యును ముగుణపుంజ మిట్లు మూర్తీభవించెను.

కరము కరమును గీలించి నుడిమిలుమల నాయక ఫాలతలమును లక్షించుచు తుణకాలము నేను నిలచునంతలో కష్టభాగతలన నెయ్యది పగుల బాధకు తొలగింపగలవో స్వ తీరక పరిత్యాగమువలన నెయ్యది పగుల ప్రాణసంరక్షణ మొస రింపగలవో మానవసంఘసహాయము సుధావహము సులపుట యును నుల్లము సేవచేయుటకు ప్రత్యేకముగ సేవనపబడిన యు త్తమకై సీసంపన్నములగు నాత్మలలో నెయ్యది మొక్కటియో అట్టివ్యక్తులనుమరుసాత్మ నా కాయయందు గోచరించినది. సాధుపుంగవుల మార్గమున గాక యోధపుంగవుల మార్గము ననుసరించిన నేను నియామకాసాధ్యుడైన మను నన్యామును తొలగించుటకు సమీపముగాక సులముగోరు నేను, కృతాంకుదయుడు మహాసత్పురుగు నిపురుగునగునాయు “ఇత దితలును కక్షించెను తన్ను తాను కక్షించుకొనకపోయెదని ఎవరినిగూర్చి ప్రజలు చెప్పకొందరో అట్టికృష్ణుల నాయును లతోసాటిపురుషువయి నాయును చేర్చుకొనుటకు తగిన ను మాత్యమకలదని నేను గ్రహించితిని.

శ్రీ నాగభట్టపురమువారి సర్వసహాయమున

ఈసభ వారు ఈనెల 18 వ తేదీ బుధవారమునాడు చెన్న పట్టణమున ఒత్తవాడను సహాయమునను ఎడపాశ్వరిపి యందు శ్రీ శామకామాక్షి పరమేశ్వరీ కేంద్రము ఉపయోగ న అభిషేకాంత్రాజమును, నాల్గి 8 గంటలలో రెండుపింకోపాస్త్రా చుత్సవమును జరిపెదరు.

The Southern India
Jewellery Manufacturing Co.,
437, Sowcarpet, Madras.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయములోని లోపములు.

(క్రియత వేడుకల రాజగోపాలరావు పంతులుగారు చి. ఎ.)

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రభాషకు ముప్పు తెచ్చినది యిదివరకు ప్రాచీనము. దేశభాషల కన్నిటి కిదిగూడ నిదియై ముప్పు తెచ్చింది. పరిశుభ పోయినదే తదేవుగా మనము తప్పక విజయము కాంక్షించుచు ఉండునట్లు తెలుపబడినది. ఇదియును శ్రద్ధయొక్కదే! కచేరియందు పరిశుభములకు తక్కువజీతగాంధ్రుల దొంగిలినదియులలో నట్టిపనులకు బాధి పడుచున్నది. దేశములో మొట్టమొదట హిందూ దేశమునందు ఆంగ్లవిద్యార్థులు లాభించుచున్నది. ఈ విద్య ప్రభులగానే మన ప్రభుత్వమునకు పనిచేయుట నేర్పించుటకుగూడ సదుపాయములు చేసినారు. కాని దేశభాషల సహితము మనకు జక్కగా నేర్పబడలేదనిచే యని దొర తనమువారుగాని విశ్వవిద్యాలయమువారుగాని గాధలుగా మోచించినట్లు కానబడును. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము వారు తమకు శ్రద్ధల ఇంగ్లీషు, లెక్కలు, ప్రవృత్తిశాస్త్రము లు, చరిత్రములు మున్నగువానియందు క్రమమైన శిక్ష నిచ్చి,

చాలాసమర్థులగు నుండియుగలరీతి పరీక్షలనే ఏర్పఱచినను, దేశభాషలను వారంతగా గమనించలేదు. సరియైన పరీక్షపద్ధతులు లేకుండున దేశభాషల కన్నింటికినిగూడ ముప్పువచ్చుట యీ విశ్వవిద్యాలయమువలన గలిగిన వస్తువులలోనొక్కటి. నేర్పవలసిన దంతయు భాషయొక్కతల ననుసరించి నేర్పబడలేదు. తదనుగుణముగానే ప్రశ్నములు బాధించు ప్రయత్నాధికతయందు గానవచ్చును. తమకు గావలసినవానికి మాత్రము విశేషము శ్రద్ధచిచ్చి మన విశ్వవిద్యాలయమువారు దేశభాషలలో భాషాభివృద్ధియగురీతిని పరీక్షలు చేయలేదనుటకు ఈ క్రిందిలెక్కలు నిదర్శనములు. ఒక్క మెరువకు బట్టి చూచినప్పుడు ఆమెంతయు నెల్లున్నదో మనకు గోచరించునట్లే ఒక్క ప్రశ్న పరీక్షపద్ధతులనవలసిన పరీక్షలయందును నిఖామ లెట్టుండెనేమోన విశదముకాగలదు. గ్రంథవిస్తర భితిచే ప్రధమశాస్త్రపరీక్షయొక్కయు పట్టపరీక్షయొక్కయు లెక్కల నిదర్శనము వ్రాయలేదు.

ప్రవేశ పరీక్ష.

Table with 7 columns: Year, English, Sanskrit, Telugu, Hindi, Persian, and Total. Rows show exam results from 1886-87 to 1901-02.

దేశభాషలలో చాలామంది జనుమందిన 88-89 సంవత్సరమున తీసికొనెదము. ఆయెట ప్రవేశపరీక్షకునచ్చిన 7827 గురిలో నూటికి 25.8 మందిమాత్రమే కృతార్థులై. అలాగా 7827 మందిలో 1851 గురు జనుమందిరి. మిగిలిన 5976 మంది బాలురును పోషియును తప్పిపోయినవారే. దేశభాషలలో తప్పిపోయిన 1890 మందిలో 359 గురు మాత్రము ఆంధ్రము నందు తప్పిపోయిరి. ఆంధ్రములో ఆయెట ఈ పరీక్షకుందు నూటికి 76.0 వంతున విజయముగాంచిరి. ఆంధ్రములో నూటికి 76 వంతున విజయమునుటయేమి? మొత్తమున 25.8 మంది మాత్రమే ప్రవేశ పరీక్షలో తేలుటయేల? ఇంగ్లీషు, చరిత్రము, లెక్కలు మున్నగు నవి జహు కరినముగానుండెనయు, తెలుగును ఇతరభాషలను అంత కఠినముగా లేదనియు అందువలననే జరిగింపబడిన 7827 మందిలో 3884 గురు ఇంగ్లీషులోను 8352 గురు లెక్కలలోను 3841 మంది చరిత్రములలోను 1890 మాత్రమే దేశభాషలలోను తప్పిపోయినదియు, కాబట్టిదేశభాషలలో క్రమమైన పరీక్షలు జరుగుటలేదనియు విశదమగుచున్నది.

సాధకముగా నేర్పబడవలసినది లేదని కొందఱును నభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇంగ్లీషును నేర్చుకొన్నప్పుడు మనభాషలలో నెల్లుచక్కగావ్రాయును ప్రసంగింపను నేర్చుకొనిన దేశభాషలు నేర్చుకొన్నప్పుడు అట్లు వ్రాయును ప్రసంగింపను మనము నేర్చవలెను. ఇంగ్లీషు నేర్చుకొనిన ఆంగ్లభాష గ్రంథములను బాలురకు నేర్పంగలరు. ఆంధ్రాభిభాషల నెల్లు పట్టపరీక్ష సం దినవారికా మోగవలెను. ఇంతచదువున జరిపి పరీక్షనొన్న దేశభాషాభివృద్ధి మిగిలే. "నేను ఇంగ్లీషుననే ఆలోచించుకొందును. నేను ఆలోచించిందానిని నేనే తెలుగునో చెప్పలేను. నేను వ్రాసిన ఇంగ్లీషువాక్యమునకు నాకే తెలుగు తెలియదు" అని యొకవిద్యార్థిజడకు. "నేను తెలుగున మాటలాడలేను. కాబట్టి నన్ను సభకుందు ఇంగ్లీషుననే మాటలాడెనిండు" అని మఱియొక దేశభాషియని సభవారిని జేషుకొనును. "తెలుగు పుస్తకములను కాగితములను చదువునాకసమర్థును." అని ఇంకొకరు చెప్పుకొందురు. "ఇది తెలుగు విజ్ఞానము; ఇది తెలుగు పేరును" అని జేషుకొను నిస్సార్థముగా పలుకుదురు. గ్రాంథికాంధ్రము నటుండెనిండు. వ్యాసహాళిక భాషలో మాటలాడు శక్తిగూడ మనవిద్యార్థికులకు వలెను. "వర్షావృత్తుల పేరులలో నాలుగుమాత్రముల వచ్చినను చాలును. ఆపాడు భావం పెండ్లదో" జరలు తెలుగు భాషనుపోయినది బ్రాహ్మణ్యమును నైవేగవ్రాసినవా నారు జనులపట్ల భయములేదు. అని విద్యార్థులుకొందఱు తమకు గల హాసభాషాభివృద్ధి మాహాత్మ్యముచే దేశభాషా పరీక్షల

యందు ఉత్తీర్ణులగుదురు. అట్టి మనవిద్యార్థులకు నేకు నిం దించుటలేదు. అది వాటిలోపముగాదు. అది వాటికి చదువు శక్తిని చివరికి విద్యాలయముయొక్క లోపము. సరియైన విద్యను నేర్పించుట అధికారులకు విధియైనను వారులు చేలేలేదు. చిన్ని వాటి భాష కాబట్టియే విద్యార్థులందఱు నిల్లు కొల్లులు కొల్లులుగా దేశభాషలలో తేలుచున్నారో, ఇంతకుండు సాధకమును జ్ఞానము బాలన కనసరములేదనిచునే, యూరిలిగా పరీక్షలు జరుగుచున్నవో పాఠశాల యూపించుచు గాక. క్రిందితరగతికంటె సాధకవిద్యను వైతరగతివారు కేవలము, క్రమశిక్ష నొనగంట విద్యార్థికారులధర్మము.

ఈక్రమశిక్ష యెట్లుందునో విద్యార్థి కారులకే తెలియదు. పరీక్షకులను నియమించువాడు సిండికేటుసంఘమువారు. ఈ సిండికేటువారే చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయపు పరిపాలకసంఘమువారు. ఈసంఘమువారిలో చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము వుట్టిన 1857 వ సంవత్సరము మొదలుకొని యంతవఱకును ఆంధ్రుల శిక్షకులను రాలేదు. కొన్ని సంవత్సరములవఱకును నల్లవారి నొక్కరిని ఈసంఘమునందు జేసియులేదు. 1874 వ సంవత్సరమువఱకును ఈ విదేశీయసంఘమువారే మన దేశభాషలను పాపాలించిరి. 1874 వ సంవత్సరమున గౌరవనీయులగు శ్రీవి. రామయ్యంగారు సి. యస్. వి అనువారిని పరిపాలనా సంఘమునందు జేర్చుకొనిరి. కాని 1875 లో వారిని మఱల తప్పించిరి. 1875 సంవత్సరము మొదలుకొని ప్రతియేటను ఒక్క నల్లవారికి ఈసంఘమునందు ఎడమిచ్చిరి. 1881 మొదలుకొని యిద్దలు నల్లవారిందు జేరగలిగిరి. అది మొదలుకొని నేటి వఱకును సాధారణముగా నిద్దటికి తక్కువ గామింద నల్లవారి పరిపాలనాసంఘమునందు జేర్పబడుచున్నారు. ఇట్టి దేశ భాషా భాషాభివృద్ధియగు సంఘముచే బరిపాలించబడెను విశ్వ విద్యాలయమువారికి దేశభాష తెట్టివో వారిలో క్రమశిక్ష యెట్టివో ఎట్లు తెలియగలదు? ఇంగ్లీషునచ్చి ఏకాంతమున పఠించుచున్న యదృష్టవశాత్తి దేశభాషా పరీక్షకుడై తన కట్టుములను తాను సులభించుకొనుచున్నప్పుడు ఏమూలనో ఏమిల్లెనో పట్టించును దేశభాషా సుప్రభావము కేతలు మనభాషలను బరిపాలించగలరా? సిండికేటువారి కట్టుము నకు పావులైన ఏ హాసభాషాభివృద్ధిలో ఆజేతము ఎన్నియో రెండు ప్రాచీనగ్రంథములను రెండు ఆశ్రయగ్రంథములను పరీక్షకులకు తెట్టించి ఒక్క ప్రశ్నా పత్రమును వారు కీర్తుగానే పరీక్ష సంప్రదించుచుండి. వచ్చు పదియందెయు విజయము నందంగానే పై పితూరీలును బాధలును తగిలినానునది. మన విశ్వవిద్యాలయమునం దీరీతిగా దేశభాషలు పరిపాలించబడుచున్న ఈసమయమున విద్యార్థివయములం దధికాదరముగల మహాభూత వహించిన మన యిప్పటి గవర్నరుగారు దీనికి అధ్యక్షతనహించుట మనకు భాగ్యము. వీరికాలమునండే మన విశ్వవిద్యాలయములోని వై లోపములును, ముందు వ్రాయుచోవు లోపములును సమర్థింపబడవలెను

మంచిసమయము! వేదములు ఖచ్చిపడినవి!! నెరుక దొరుకవు!!! ఈపంచలు కొనువారికి, పంచ 1-కి ఆత్మ లాభాటమును కోర్కరి కోడండ్రప్రలాపము అను గ్రంథ మొకటి ఇనాము.

మేలైన జపాక పట్టువంచలు.

Advertisement for 'Japa' (Japa) featuring an illustration of a person and text describing its benefits for health and wealth.

కావలెను. ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామమునందును ఆంధ్రప్రతిక తత్వమున ఏదెట్లు కావనో యున్నాను కావున వారివారి దరఖాస్తులను ఈ నెల 30 వ తేదిలోపున ప్రతికా కార్యస్థానమునకు పంపజేయవచ్చును. ప్రతికాధికారి.

శ్రీకృష్ణ ముద్ర !

కొద్ది పాత్రులే గలవు !

మంచిసమయము!

బయోపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటిభాగము నిజమైనది.) భరణి అక్షరము మాత్రమే పోస్తే సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధచరిత్రను అంబికా తెలియజేసి సులభమైనది లేకుండాను. కాదు అదియున్నది. మా ప్రకటనలచేతనే ప్రజలకు తెలియజేసినది, అందుచేతనే ప్రకటించి రూపముగ ముద్రించిన పుస్తక మిది కాదు. ఇతరులు ప్రపంచ సంగ్రామముని బోధించునట్లు యాత్రయందున్నది విక్రయించు అందఱుగలదు. నిజముగా "బయోపాఖండము" జర్మనీ యెడల జరిగిన యుద్ధమునందు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధకారణములను అందరు చక్కగా తెలుసుకుటకు జర్మనీ యుద్ధపుటినకు జరిగినవిషయము లిందున్నవి. విరోధియుద్ధము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుపగలదు. ఈ మొదటిభాగమునందు యుద్ధకారణముల క్షేత్రం బోధించినది.

జర్మనీ, ఫ్రాన్స్, ఆస్ట్రీయా హంగేరీలు నిర్మాణము, గతకాలమున విరోధిభాగములైన మాన్యు, జర్మనీ యొక్కాధిపత్యమును స్థాపించుట, ఇటలీయులకు తగ్గినవిధమున, ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో మాటుపాటులు. జర్మనీయొక్కాధిపత్యము ఈ చరిత్రనందుట, అధికారివిజృంభణము, రాజకీయములు, గ్రేటుబ్రిటన్ జర్మనీయు చేసిన పోటాపోటీలు. హాల్బర్క్ టర్క్ యుద్ధముల ఫలితములు. విరోధి సామ్రాజ్యముల యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధరాజు చంపబడిన విషయ సామ్రాజ్యముల యుద్ధప్రయత్నములు. సామ్రాజ్యములారంభించిన మహాయుద్ధ వివరములు గలవు.

విరోధి చరిత్రను నింతవిధముగా నిజకారణసహితముగా తెలుసు నిదివరకు వ్రాయలేదని నోక్సి చెప్పుకలము. పుస్తకమును దీని చదివినవారికి విషయముల సత్వరము తెలియను. ఇందులో 80 పేజీలతో చిత్రములును, 6 ఖండగోళములును, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

ఇంటా ఇంటానే తెలియజేయగలదు. ఇందులో ఆర్థికపరమ ముద్రించిన చక్కని ప్రతిముఖ గలవు మూలమునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

పనాపథి సార్వాపరితా

ఇది దేహమునందు బుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపొట్టు, పాతవాయపుపొట్టు, రసపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడికంటె వలకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపజచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నెత్తివలన మూర్ఛ గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా పెల రూ. 1-4-0.

కుష్టుకుమందు:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుజేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధువల్లి(తాగుటకు వలదు) నాగపల్లివైలము పైపూతకు మందు. ఈ రెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపొపుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గళక. ఫనసవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

నొప్పులకు పరమామృతము.

లోక ప్రఖ్యాతి మైన మంగు.

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనొప్పులు, వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు

నొప్పులు, కీళ్ల పోట్లు, వక్షవాతము, వాపులు,

గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి

అమృతమువంటిది. సువాసనగలిగియుండును.

చర్మముపైన రాచిన లోతులికి వ్యాపించి

లోకలి నొప్పులు వెలుతము పోగలవు.

దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.

పంచభాషచీటి చూచినిన మోసము గలుగదు.

అమృతాంజనమునకు సాటివేరులేదు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, తంబుసెట్టివీధి, మదరాసు.

కస్తూరి.

నివజ్వరములకు, కలరాకు, సాంధికి, శాలింత రోగములకు, వాతములకు, చిన్నబిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న

ద్రవ్యముగటచేతన, నవరస సమయములందు దొరకుట దుస్తరము. మా డిపోయిందలి కస్తూరియందితర పదార్థము లేనియును శేర్బుదత్తు. ఇంతవరకు మా తావునండి కొనివారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనివా రొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గాని మోస పోరు. తులం 1-కి రూ. 30-0-0.

అమృతాంజనం డిపో, 6 & 7, తంబుసెట్టివీధి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

చుండుకు నూనె

పెల సీసా 1-కి 0-8-0 వి. పి. సహా 0-10-0.

ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జల, గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన నెంట్రికలకు హానిగలుగక చక్కగా బెరుగ గలవు. అమృతాంజనము డిపో, తంబుసెట్టివీధి, చెన్నపురి.

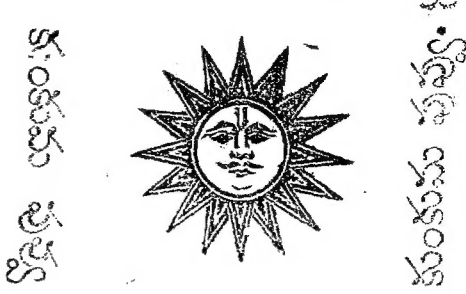
బేగం సా హి సోప్.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట వలన దేహమందలి యే భాగమునయుండు రోమము ను చెడుపులేక శుద్ధముగానుండును. చర్మము యొక్క ర్మిభావ మైన రంగును కాపిసి పోగొట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకే. పెల రిబ్బెలు పెట్ట 15-0-0 వి పి ఖర్చు 4 అ.

ఆర్.వి. పండిట్ అండు కంపెనీ నెం 5 బండరవీధి మదరాసు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమును గమనింపుడు. కరస్పాండ్లెల్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, 21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14) వీలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

వర్తకులకు కల్పతరువు.

వాణిజ్య సూచికలు.

వాణిజ్యసూచికలు, అన్ని దేశములలోను, అన్ని భాషలలోను యున్నవిగాని అందఱు దేశమునకు నూతనము. ఇది వాణిజ్యభవనమునకు సోపానములు. ఇవి లేనిచో వాణిజ్యము అభివృద్ధి కానేరదు. ఇవి లేనిచో వాణిజ్యము నాగరకదేశముని చెప్పుటకు వీలులేదు. వీనిచే ప్రతివర్తకుడు, ప్రతివస్తు నిగ్మాత ఒకరి కొకరికిని, పట్టణములందును పల్లెలందును వస్తువులను కొని జనసామాన్యమునకును సంబంధము కలుగును. ఇది దేశమందన్ని వాణిజ్యకార్యాలయములలో నుండును గాన ప్రకటన ద్వారా యొక్కయు, వ్యవహారముల నిండు నమోదుచేయించు కొనిన వర్తకులయొక్కయు వ్యాపారము లోకమందరికి తెలియగలదు. మీరు చేయు వ్యవహారము జగమంతయు ప్రాకి అభివృద్ధి కావలయునన్న మీపేరు నిండు నమోదుచేయించు కొనక తప్పదు. మీరేవ్యవహారమును చేయుట లేదా? చేయుచున్నచో మీవ్యవహారము జగమంతయు వ్యాపించి అభివృద్ధి కావలయునా? అట్లయినచో యీసూచికయే ఆకొరిక ముఖ్యసాధనము. గాన మీవ్యవహారమును వానియందు నమోదుచేయించుకొనుడు. మేము రెండుసూచికలు ప్రచురించబోవుమన్నాము.

i. ఇంగ్లీషున ఆంధ్రదేశమునకుగల వర్తకులు, వస్తు నిర్మాతలు, విజిల్లు వగయిరానూచిక ఇది అన్ని దేశములకర్తక కార్యాలయములకు బంపబడును.

ii. నిఖిలదేశ అనగా ఆంధ్రదేశ, సర్వేంద్రియా, యంగండు, అమెరికా, జపాను, ప్రాన్సు మొదలుగాగల పరిశ్రామికదేశములయందు దేశస్తువు యేకర్యాగారములయందు నిర్మించబడుచున్నచో వాటిసూచిక. మనఆంధ్రదేశమందు ప్రతివానికి తెలియటకై తెలుగున ప్రకటించబడును.

ప్రకటన చార్జీలు—పైసె 1/4 క్రాసు. పూర్తిపేజి రూ 12. 1/2 పేజి రూ 7. 1/4 పేజి రూ 4. 1/8 పేజి రూ 2 మాత్రమే. వ్యవహారము చిరునామా నమోదుచేయుటకు 12 అణాలు మాత్రమే. ఈచార్జీలు రెండింటికి ప్రత్యేకము. 2వ నెంబరు సూచిక అనగా తెలుగుపుస్తకము సుమారు పేజీలెండును. పెల అందరికిని సులభముగపండుటకై రూ 5 మాత్రమే. మేము ఎందరికి కాకలయునో అన్ని ప్రతులుమాత్రమే జేయదలచుకొన్నాము గాన పుస్తకములు గావలసినవారు వారిఅర్హు రిజిస్టరుచేయించుకొనిన మంచిది. లేనిచో స్పష్టముగ దొరకవు. ముందు ఖరీదు బంపువారికి పుస్తకముఖరీదు రూ 3 మాత్రమే. అర్హు ప్రకటనలు వగయిరాలు గ్రహించుట కొన్నిరోజులలో చాలిం. చదవవును. యావిషయమై రేపు మీరు మరచిపోవచ్చును గాన యారోజుననే వ్రాసిన మేలుకలుగగలదు. త్వరపడును. చిరునామా:— ఆంధ్ర విట్టింగ్ కంపెనీ, గుంటూరు.